

GLAS GORENJSKE

Vsem naročnikom, bralcem in prijateljem našega lista

Srečno Novo leto!

V novo leto z novim podjetjem

V novo — osmo leto svojega izhajanja, stopa naš list v bistveno drugačnih okoliščinah kot prejšnja leta. Pred kratkim se je časopisno podjetje „Glas Gorenjske“ združilo z Gorenjsko tiskarno v novo podjetje „GORENJSKI TISK“.

Osnovni smisel te združitve je prav v tem, da se okrepi napredni gorenjski tisk, hkrati pa seveda usposobi tiskarna, da bo zmogla ustreži vsem zahtevam, ki bodo rasle sorazmerno s širjenjem tiskane besede po Gorenjskem.

V slogi je moč! S tem geslom bomo poskušali v novem letu uresničiti načrt, ki smo si ga postavili in ta je: modernizirati tiskarno! Tiskarna potrebuje nove stroje in novo opremo. Vsega seveda ne bomo zmogli urediti z lastnimi močmi in z lastnimi sredstvi. Prepričani pa smo, da bomo z moralno in materialno pomočjo naših oblastvenih organov, kolektivov ostalih podjetij in množičnih organizacij — uspeli!

Če bomo uspeli v tem, potem bomo lahko „Glasu Gorenjske“ občutno povečali obseg. Razen njega pa bomo lahko začeli izdajati druge publikacije, ki jih na Gorenjskem že dolgo pogrešamo. Uredništvo meni, da bo kljub vsem težavam že letos povečalo obseg listu, ne da bi pri tem zvišalo prodajno ceno lista ali pa naročnino. Prvi in osnovni pogoj za to pa je seveda — papir.

Pri vsem tem delu stremimo, da stopi Gorenjska tudi v tem pogledu — v pогledu razcveta in širjenja tiskane besede — korak naprej. Ta korak pa bo toliko krepkejši in toliko zanesljivejši, kolikor bolj nas bo v teh stremljenejih podprla vsa gorenjska javnost.

S temi skopimi mislimi za uvod, želi vsem Gorenjcem in vsemu delovnemu ljudstvu naše domovine obilo uspehov in mnogo sreč v novem 1955. letu Časopisno, založniško in tiskarsko podjetje

»GORENJSKI TISK«

PISMO STUDENTOVSKEGA KLUBA ZIRI

Še enkrat o poljanski komuni

Uva dejstva govore za enotno Poljansko dolino

Pravda za poljansko komuno samostojna komuna, ostali del oportunitizma vodečih članov po- in proti njej, je dobila v zadnjem času tako obliko, da smo zdržali s Škofijo Loko; kasneje kov občinskega ljudskega odbora, ki iščejo pri bodočih komunah samo sebične lokalne knosti, pa so le-ti prepustili razpravo o komunalni nazadnjaškim elementom,

najzadnjaškim elementom, kasneje pa so tudi sami začeli trobiti v njihov nesocialistični rog.

Zato je bil s strani Pripravnaljnega odbora za ustanavljanje komun na Gorenjskem dan nov predlog, ki Poljanske doline ne ne deli, marveč naj bi se po njem Poljanska dolina združila v samostojno komuno, s sedežem v središču doline — Gorenja (v kolikor pa niso, je temu renji vasi (potrebno utemeljitev kriv predvsem politični aktiv). glej v »Glas Gorenjske«, štev. 46a z dne 15. 11. 1954).

Bistveni argumenti, ki ta predlog utemeljujejo, so sledeči: Poljanska dolina je po svoji zemljevidni legi, po svojih splošnih gospodarskih in političnih značilnostih, zaključena celota, ki ima (čeprav trenutno pasivno) vse pogoje za nadaljnji gospodarski in politični razvoj. O tem predlogu je sekretariat Okrajnega odbora SZDL na seji, ki so ji prisostvovali tudi predstavniki političnega aktivista iz Zirev, ne da bi potiskusili kritično razmišljati o njih utemeljenosti.

1. Trdijo, da ne gredo »pod Gorenjo vas«, češ da je bila med vojno domobrantska postojanka in da Gorenjevaččani niso napredni ljudje in podobno.

2. Da Gorenja vas ni nobeno gospodarsko, politično in kulturno središče doline.

3. Da bi v primeru enotne poljanske komune prevladovale njihove težnje (težnje Gorenjevaččanov — op. ur.), medtem ko bi se njihova občina zanemarjala.

4. Da je vsa ostala dolina še bolj pasivna kot so Ziri, zaradi česar bi Ziri trpele škodo.

5. Da je zaradi tega najboljša rešitev, priključitev žirovske občine k Idriji, ker je tam bogat rudnik in zato dohodek na prebivalca večji kot v Poljanski dolini in tudi žirovski kmetje bi morda laže prodajali svoje pridelke idrijskemu prebivalstvu.

6. Da se je treba odcepiti od Kranja, ker ta Okrajni ljudski odbor nima za njih takega razumevanja, kakor bi ga imel

PRVI ZARKI

(Foto: Lucijan Berjak)

Pred ustanavljanjem komun na Gorenjskem

Krajevni odbori

važen činitelj pri uveljavljanju samoupravljanja v komunah

Zelo obširna in temeljita razprava na zborih volivcev glede

stevilna in obsega bodočih gorenjskih občin — komun je v glavnem zaključena. Pričakujemo lahko, da bosta že sredi januarja 1955 o tem razpravljala tudi okrajna ljudska odbora Kranj in Radovljica in predložila svoj dokončni predlog upravno - teritorialne razdelitve podobega združenega gorenjskega okraja Republike Ljudski skupščini, da ga uzakoni. Zdaj,

po različno odločilno vprašanju ožjih krajevnih zadav. V ta namen naj bi se ustanovili krajevni odbori za vsako večjo vas ali več združenih naselij; zaradi olajšanja poslovanja prebivalstva oddaljenejših krajev pa naj bi se na sedežih dosedanjih občin ustanovile krajevne pisanice.

Po dosedanjih razmišljajih naj bi se v bodoči krajevni komuni ustanovili krajevni odbori in praktičnih organizacijskih vprašanj, ki jih bo treba čimprej rešiti, da bi se zagotovila čimprejšnja ustanovitev plodno delo bodočih komun.

Eno od takih zelo važnih vprašanj pa je prav določitev krajevne območja in nalog bodočih krajevnih odborov kot organizatorjev krajevne samouprave.

Za vsako bodočo komuno, zlasti pa za tako veliko kot bo kranjska, bo izredno važno, kako organizirati delo oblasti in občinske uprave, da se bo njenost poslovanje čim bolj približalo ljudstvu in da bo tudi v enotni komuni prišla čim bolj do izraza resnična samouprava posameznih krajev. Ustanovitev večjih občin — komun in njihova družbenina in gospodarska entnost namreč nikakor ne sme imeti za posledico oddaljitev oblasti od ljudstva in otežočenje njihovih dnevnih opravkov z občinsko upravo. Tudi v komuni mora priti samouprava in posebne razmere posameznega kraja čim bolj do izraza in to ne le v obliku neposredne udeležbe v odločanju oblasti, ampak v

Vinko Hafner

11. Podbreze; za naselja: Bistrica, Gobovce, Podbreze.

12. Predvor; za naselja: Bašelj, Breg, Hraše pri Predvoru, Hrib, Mače, Možganec, Nova vas, Potoče, Predvor, Sp. Bela, Sr. Bela, Tupaliče, Zgor. Bela.

(Dalje na 3. strani)

la usebine

O DVEH DALJINIH DEŽELAH, ki sta nam vendarle blizu

● PARTIZANSKE RAZGLEDNICE

● Nov avtomat — gospodarska pridobitev

● O SARTRU, KI NI SARTRE

● O premieri

● »Glejte Amerika!« v PG

● Naša reportaža: PO SLOVENSKI ISTRI

● Podoba gorenjskega človeka

● Tržiške »zanimivosti«

● NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

● Podlistka: Največja tragedija v zgodovini pomorstva

Krik iz noči

● Cestiske delovnih kolektivov ob Novem letu

Dedek Mraz prihaja (Glej članek na 4. strani.)

(Dalej na 3. strani)

SODELOVANJE MED AZIJSKIMI DRŽAVAMI

Pretekli torek so se v Bogorju v Indoneziji sestali predsedniki vlad Indije, Burme, Indonezije, Pakistana in Ceylona na pripravljalnem sestanku za konferenco dežel, ki sodelujejo pri načrtu Colombo. Predsednik indijske vlade Nehru je pred sestankom izjavil, »da azijske probleme ni več mogoče urejati in reševati brez azijskih dežel.« Sodeč po izjavah predsednikov vlad, ki sodelujejo na konferenci, je razpoloženje zelo optimistično in se bo sodelovanje teh dežel še bolj utrdilo. Glavna naloga sestanka bo, utrditi mir v Aziji brez vmešavanja Kitajcev v notranje zadeve posameznih držav.

EDEN O ATLANTSKEM PAKTU

V svojem ekspozemu, ki ga je imel angleški zunanjki minister Eden v Spodnjem domu, je izjavil, da so predstavniki 14 držav, članic Atlantskega pakta ugotovili, da so se sile pakta močno povečale. Vendar je Eden poudaril, da bodo sile prihodnje leto še močnejše, ko bodo okrepljene s prispevkom Zahodne Nemčije.

ČU EN LAJEVI OCITKI

ZDA

Agencija Nova Kitajska je javila, da je ministrski predsednik Ču En Laj obdolžil ZDA, da premišljeno ustvarjajo napetosti v zvezi z obsodbo ameriških letalcev v Pekingu. Ču En Laj je izjavil, da je napetost v zadnjih šestih mesecih zelo popustila, ZDA in ostale zahodne države pa so ponovno začele netiti vojno psihozo in večati razkosanost sveta.

KITAJSCHE STUDENTE ZADRŽUJEJO

Kitajski študenti, ki so jih po odsodbi ameriških letalcev v Pekingu, obdržali v ZDA, so prosili generalnega tajnika Združenih narodov Hammarskjölda, naj posreduje in omogoči povratek v domovino.

EISENHOWERJEVA IZJAVA

Predsednik ZDA Eisenhower bo poslal svojo prvo spomenico novemu Kongresu 10. januarja. V njej bo zahteval, da Kongres osvoji ekonomski program, ki so ga pretekelo leto zavrnili. Prav tako bo predsednik zahteval, da se podaljša zakon o recipročnih trgovskih pogodbah za tri leta. Novi program predvideva prav tako poenostavljanje carinskih predpisov in osnovanje mednarodne finančne korporacije.

OBISK V LONDONU

Predsednik italijanske vlade Mario Scelba je sprejel britanskega veleposlanika v Riju Clarka. Med drugim sta razpravljala tudi o obisku, ki ga bo napravil predsednik Scelba v London v prihodnjem letu.

Ivo Porenta - Vojko

O dveh daljnih deželah,

ki sta nam vendacle blizu

V FRANCOSKEM ČASOPISU

»Preeves« je poznavalec burmanskih razmer Francois Bonny napisal daljšo razpravo o Burmi. Med drugim v tej razpravi pravi: »Jugoslavija je Burmane vedno zelo zanimala. Tudi zvezna burmanska ustanava je vzela za osnovo jugoslovensko.«

Ko je pred leti poslal U Nu, predsednik burmanske vlade, maršalu Titu v dar neko knjigo, je vpisal vanjo sledeče po-

U Nu predsednik burmanske vlade

svetilo: »Velikemu heroju Titu — s spoštovanjem — U Nu.«

Težko bi bilo naštetiti vse manifestacije burmansko-jugoslovenskega prijateljstva v zadnjih letih.

Pred nekaj dnevi je U Nu dejal: »Med Burmo in Jugoslavijo so bili odnosi vedno zelo prisrni. Zato sem prepričan, da bo obisk maršala Titu v Burmi do prijateljske vezi še utrdil in poglobil.«

PJI - DON - SU - Mjanma - Najngan, to je na burmansčini povedano »Burmanska unija« — ali Burma, kot jo na kratko imenujemo. Površina te dežele je 604.700 kvadratnih kilometrov, prebivalcev pa ima 17 mil-

P redsednik republike Josip Broz Tito bo prispel na uradni obisk v Burmo 6. januarja. Burma se že sedaj pripravlja na prisojen sprejem visokega gosta, v katerem vidijo vsi Burmanci herojskega borca za svobodo in neodvisnost ter mir na svetu. V Rangunu je bila odprta razstava o boju narodov FLRJ za svojo neodvisnost. Vsi časopisi posvečajo te dni svoje uvodnike bližnjemu obisku visokega gosta in objavljajo izčrpna poročila o obisku predsednika Titu v Indiji.

»Rangunski dnevnik, ki izhaja v burmansčini, napoveduje v svojem uvodniku velik in topel sprejem, ki ga bo burmansko ljudstvo priredilo predstavniku dežele, katere težnje so tako na notranjem kot na zunanjem političnem toriu zelo podobne prizadevanju Burme. »Jugoslavija je pomagala, ko si je prizadevala utrditi neodvisno politiko v Evropi, piše časnik, »da je politika azijskih dežel postala učinkovitejša in je te dežele moralno podprla, ko so bile v težavah.«

Predsednik FLRJ Josip Broz Tito je že sedmi dan na poti po indijskih državah. Doslej je obiskal sedem držav izmed 28, kolikor jih sestavlja Indijsko unijo. — Povsod so predsednika Tita najprisrčneje sprejeli. Ljudje so prišli tudi po več sto kilometrov daleč, da bi videli maršala Titu.

Ilijonov, od tega 2/3 burmancev, je začelo organizirati ilegalno. Izpod angleške oblasti se je protijaponsko gibanje, ki je po Burmu popolnoma osvobodila stopoma preraslo v oborožen upor. V tem gibanju je sodeloval tudi U Nu. Ustanovila se je Antifašistična liga svobode, v kateri so sodelovali socialisti, komunisti in nekatere meščanske stranke.

Ko so bili leta 1945 japonski zavojevalci pregnani, so se v Burmo spet vrnili Angleži in zahtevali »svoje pravice«. To je sprožilo val protestov, demonstracij in stavk, kar je prisililo Angleže na popuščanje. Predlagali so Burmancem, da bodo postopoma — v roku petih let — dobili samostojnost. Toda z novimi, še silovitejšimi stavkami je ljudstvo ta predlog odobil.

PRIŠEL JE 4. JANUAR 1948.

leta. Ta dan je bila proklamirana popolna neodvisnost Burme. Britanski guverner se je za vedno poslovil in odpel s parnikom »Birmingham« v London. Po ulicah Ranguna — glavnega mesta Burme — pa so navdušeni Burmanci veselo prepevali:

»Dokler bo stal svet — bo ta zemlja naša!«

To je odlomek iz burmanske državne himne.

Neodvisnost seveda še ni pomnila, da so vsi problemi rešeni. Sele takrat so se pokazale težave, ki jih je mlada republika pod vodstvom predsednika republike Ba Uja in predsednika vlade U Naja uspešno rešila in jih še rešuje.

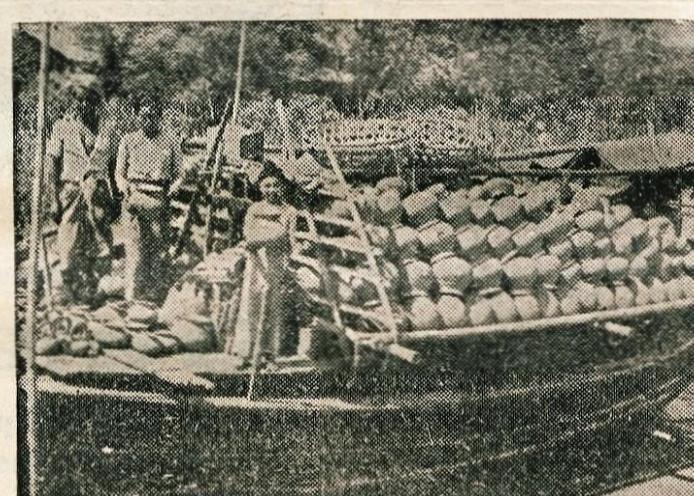
Notranji nemiri so se po 1948. letu še stopnjevali. Uporniki so zasedli mnogo provinc Burmanske unije in so v najkritičnejšem trenutku prodri prav pred vrata Ranguna. Ti dnevi so bili za mlado republiko nekakšni sprememni izpit za življenje. In ta izpit je Burma odlično presta. Ceprav vsem nemiri še niso zadušeni — danes še vedno ni dokončno rešen n. pr. problem čankajških vojakov, ki so se po zlomu kitajske nacionalistične armade zatekli v Burmo in se še danes zadržujejo v in Vzhodom.

severnih provincah — vendar se je centralna oblast že močno konsolidirala in danes Burma že z velikimi koraki stopa po poti gospodarskega napredka, pri čemer se močno opira na jugoslovenske izkušnje.

Zaradi mnogih skupnih problemov, ki jih ima z Jugoslavijo, predvsem pa zaradi želje, da se ohrani trajen mir — ker le tako bo lahko nemoteno razvijala in kreplila svoje gospodarstvo in dvigala blaginjo ljudstva — je razumljivo, da se lahko najde skupni jezik. Zato

Pagoda Svaj Dagun v Rangunu

Burma, lončarski splav na Iravadi

lahko upravičeno pričakujemo, da bo obisk predsednika republike Tita v tej prijateljski državi — uspešen.

ZOPET ZAUPNICA MENDES - FRANCEU

Francoski parlament je zopet izglasoval zaupnico vladu Mendes - Francea v zvezi z drugim in tretjim členom osnutka ratifikacije pariških pogodb. 289 poslancev je glasovalo za vladu, 251 pa proti. Nei poslanec je zahteval dva amandmaja v zvezi s pariškim sporazumom. Vlada se je odločila, da posarskega sporazuma ne bo ločila od ostalega ratifikacijskega besedila, odbila pa je amandma, da bi pogodbo uveljavili še, ko bodo znani rezultati pogajanj med Zahodom in vzhodom.

Partizanske razglednice

Juris

T isti dan sem si dobro zapomnil. Bilo je 5. marca 1945. leta. Star sem bil šestnajst let in ta juriš je bil moj največji.

Gluha februarjska noč s pasjim mrzom. V skupinah smo polegli pod visoke previsne stene Košute, katere strme čeri na grebenih so se kakor nedograjeni stolpi zasajale v nebo. Vlažne in služaste snežne vesine Karavank so se motno risale na nebesnem svodu. Gore so bile kakor orjaške črne sence. Ze dva dni smo tavali v meglji, iz katere se je venomer usipal sneg. Potem se je zjasnilo, pritisnil je mraz, obleka pa se je spremenila v ledeni oklep. Zviti pod odeje, z nogami potisnjeni v nahrbnike, smo drgetali in čakali dneva. Mraz se je zagrizel v roke in noge in stresal vse telo. Hinavsko molččačno je kakor težak svihec ležala nad zemljo.

V mraku so nas že napadli. Že? Saj smo jih vendar pričakovali. Morali so priti. Naša sled je bila globoka — bilo nas je petinosemdeset — in dovolj razločna, da so nas izvohali. Z zavhanimi rokavji in rdečimi rutami okoli svojih pasjih vratov so se kakor obsedeni zapodili v breg. Prvi so brez krika popadali pod točnimi strelji partizanskih pušk, ostali so jo učvrli nazaj. Vse se je zgordilo silno hitro.

»Tovariš! Umika ni!, je poveljeval Ferdo ter pri tem cvrkni slino, da jo je veter raztepel na vse strani. Bilo je odveč, kar je znil — zgoraj je bila svetra, spodaj Nemci — in vendar so nas njegove besede ohrabreli.

»Zato smo tu, da se borimo!, mu je istočasno odgovorilo več glasov. »Umika ni!, smo skoraj v zboru ponavljali in pri tem gladili kopita karabink. »Naj živi nova Jugoslavija!«

Pastirček Peter in kralj Briljantin

Kot vsako leto, tako je tudi letos Prešernovo gledališče pripravilo svojim mladim obiskovalcem veselo noveletno igro. V režiji Vladimira Štiglica in v scenki opremi Saša Kumpa bo 29. decembra in vse dni okoli Novega leta uprizarjal bajko o »Pastirčku Petru in kralju Briljantinu«.

Peter je bil sirota brez starjev, pri Mrverjevih pa je zdaj kakor doma. Praznino doživljeje je bilo za njega, ko sta ga v zgodnjem poletnem jutru pospremila gospodar in njegova hčerka Liza na Prepade planice. Koze pasti, to na vse zadnje ni kdo ve kakšna umetnost, ampak tako daže od doma, visoko v gorah — in celo poletje ne bo videl drugega kakor kdaj pa kdaj deklo Nančo, to pa ni od mua. Pa sam bo pripravljal sir za vso družino! Peter se počuti kot da je zrasel v pravega moža.

Veselo se poslovli od svojih in niti sam niti kdo drug ni slutli, koliko hudega bo še doživel, kajti Prepade planice niso nevarne le zaradi prepadow, tam domujejo poleg dobrih, tudi zli duhovi. Prvi kot drugi gospodarijo vsak zase in si išejo zaveznikov: prvi v dolnih, slednji v slabih ljudeh. Peter je

Jesenice

Trgovsko podjetje »Zarja« na Jesenicah je letos sklenilo, da bo ob novem letu priredilo veselje vsem učencem prvih razredov osnovne šole. Pripravilo jim je primeren program, poslalo v njihovo sredo Dedka Mraza in jih lepo obdarilo.

Zastopniki podjetja so prišli na zamisel takšnega načina obdarovanja otrok predvsem zato, ker so mislili, da bi bila takšna intimna slovesnost otrok enake starosti lepša kot obdarovanje po terenih, ki se včasih ne obnese najbolje. Morda bi bilo prav, če bi prihodnje leto »Zarjo« posnemala tudi družga podjetja.

Novo leto, praznik malih in velikih

NA JESENICAH

Tudi na Jesenicah je med cibani in pionirji veliko zanimalje za Dedka Mraza. Ker se lanskoteka centralna prireditve ni povsem obnesla, bo Dedek Mraz obiskal letos najmlajše Jeseničane po terenih. Obdaroval bo pridne cicibane in pionirje z bogatimi in lepimi sprejem. Veličastno praznovanje Novoletne jelke bo tudi v domu »Partizana« na Jesenicah. Povabilo bodo vse plonirje na čajanko in prizpravili lepo akademijo. Vsi plonirji pa bodo tudi obdarjeni in nagrajeni, ker so tako pridno obiskovali telovadnico »Partizana«.

IN TRŽIČU

Centralna prireditve bo v petek popoldan na Glavnem trgu, kjer bo napravljen čarobni gozd s stojnicami in prodajalnami kamniških podjetij »Kočne«, »Potrošnika« in »Slaščičarne«. Kolektiv Tovarne usnja bo v ta gozd, ki bo razsvetljen v najčudovitejših barvah, postavila ogromnega prašča, »Titank« velikena sneženega moža, tovarna »Stok« iz Duplice pa bo postavila več lop in hišic palčkov.

Tu bo obiskal kamniške pionirje in cicibane tudi Dedek Mraz.

Po vseh šolah kamniške občine bodo pestre prireditve s čajankami in zabavnimi sporedi. Individualnih obdaritev solske mladine ne bo in se bodo zbrana finančna sredstva (okoli 200.000 dinarjev) porabila za izpopolnitve mladinskih, oziroma pionirskih knjižnic, ki so sedaj v zelo bednem stanju in za druge koristne stvari.

IN SKOFJEM LOKI

Pavliha pripravlja prihod Dedka Mraza, ki bo prišel 30. decembra s številnim pestim spremljtvom v pravljicni gozd na trgu pred pošto. Tam bodo tudi pavilioni in stojnice mestnih podjetij. V enem se bodo pionirji in cicibani lahko brezplačno sami pogostili. Dedek Mraz bo kolektivno obdaroval pionirje na gimnaziji, osnovni šoli, v dijaškem domu in otroškem vrtcu. Na trgu bo tudi diktafon, s katerim se bodo pionirji lahko zabavali in ki bo obenem radijska postaja Pavlihe. KUD pa jim prizpravila tudi uprizoritev »Trnjulčice«, gostovalo bo lutkovno gledališče iz Ljubljane in predvajani bodo risani in barvni filmi.

V KRAJNU

Dedek Mraz je prišel s svojim spremljtvom v Kranj dne 28. decembra. Pred Sindikalnim domom je obiskal pravljicno

Pripombe k dvema enodejankama „GLEJTE, AMERIKA“, SARTRE, KI NI SARTRE!

Sartre „Obzirna vlačuga“, Saroyan „Čujte ljudje“ v PG

Nada Bavdaževa, Laci Cigoj in Fr. Trefalt v »Obzirni vlačugi«

ki se napoti iskat Petra pa pa struje povojnih let, ki je danes de v roke čarovnici — in še o že močno v upadanju; kot sila mnogem drugem.

In konec: Peter, ki ga je kralj Briljant in v zadnjem boju s Hudomoro spravil na varno v svoj skalnat grad, se spreti lahko vrne domov. S svojo poštenjostjo si je pridobil prijetstvo gorskega kralja in za vselej obračunal z zlobnim svetom.

—ž

spreten pisatelj učinkovitih dramskih del in sloveč političnih akrobat v preskokih iz enega v drugi politični tabor.

Vsa književna dela eksistencialistov so pisana na teze te filozofije, po kateri so najpomembnejša gibala beg pred seboj, tesnoba, živiljenjski gnus, pohlep po oblasti, strah in pogum. Za eksistencialista dru-

vas, otroški sejem in umetno darsališče, kjer bodo darsalne revije jeseniških in ljubljanskih darsalcev. Na novoletnem sejmu — v pravljicnih lopah in hišicah — prodajajo nekatera kranjska podjetja mladim obiskovalcem tisočero lepih in dobrih stvari.

Kulturno društva so pripravila mnogo zanimivih in zabavnih predstav, posebno lutkarji s Primskovega in Ljubljane imajo obsežen spored. Tudi Prešernovo gledališče bo za Novo leto uprizorilo posebno igrico.

—ž

Pod skupnim, nekoliko senzabilnim naslovom, nam je s samo skupkom posameznikov, vanju značaja in nekaj majhnih, Družbeni etika in morala, čast, vendar bistvenih popravkov avtorja, je junakinja, ki jo gledamo »spoštovanja vredna« le v narekovaju. Iz socialno-kritične preobleke še zmeraj proseva eksistencialist Sartre.

Pravda o mejah režiserjeve ustvarjalnosti je že zdavnaj doognana, dasi vzplamete zmeraj znova. Ali ima prav režiser, ki se drži vsake pisateljeve vejje ali odrski revolucionar, ki mu je avtor le v nadlegu in nujno zlo. Meja je tam, kjer se z režijskim posegom spremeni osnovna ideja pisateljevega dela. To pa se je v Pretnarjevem konceptu zgodilo.

Odrski stvaritve igralcev bo treba seveda ocenjevati znotraj okvira, ki ga je zarasil režiser. Dekle Liso sme gledali v dvojni zasedbi. Nada Bavdaževa je izdala sintezo med Sartrom in Pretnarjem. Gradila je svoj lik, ki je poln nenehnih, včasih šibko motiviranih prelivov, smilnega, presebetljivo discipliniranega in slo po uživanju, kar nujno rodil gnus do živiljenjske manifestacije.

V »Obzirni vlačugi« Sartre s prstom pokaže na enega najbolj ogabnih in pogostih tvorov živiljenja v Ameriki, nasilnega sodstva drhal. To družbeno kritično tematiko pisatelj odločno nategne na kopito svoje filozofije, kar ga prisili k velikim premikom na področju materialne resnice (noben črnec vsega

Juga ne bo na vlaku sedel v oddelki, kjer se vozi bela ženska in celo sama), logike in psihoške podložitve značajev. V deželi, znani po neštivilnih sodnih procesih, v katerih so ženske Lisičega poklica izsiljivale bolj ali manj pomembne moške, deželi, znani po svoji licemerski morali, ne bo noben politik tvegal javnega obiska pri zloglasni ženski. Seveda Sartre vse to in še marsikaj drugega ve, toda njemu je rasna diskriminacija v Ameriki le kulisa, pred katero razstavlja svoj pogled na človeka in vidike, s katerih on preseja družbene odnose in razredni boj.

Režiser Igor Pretnar je usmeril vse luči odrskih žarometov izključno v socialno-kritično tematiko Sartrove igre, pri tem pa mora dokaj nasilno odstraniti zaslone, ki jih je postavil avtor sam. Taki koncepti

je v prvi vrsti potreben pozitivni junak, ki ga v igri ni. Zato zidealizira režiser omejeno Sartrove prostitutko z instinkti malomeščanske gospodinje v tragično junakinjo, ki naj simbolizira upor malih ljudi proti tiraniji ameriških denarnih mo-

žal.

Jože Pristov je prazno retoriko z volilnih zborovanj republikanskih stranke učinkovito

prenesel v spalnico vlačuge, le po izgledu je bil preje presbliterianski pastor, kot senator države. Igralsko zelo zanimivlik je bil črnec Franceta Brealta.

Drugi avtor tega večera, Nada Bavdaževa je bila poosebljenje vsega lepega in dobrega v človeku in Kovačič emakavreden partner, poln topoline in vere v človeka. Škoda, da v zgodbo svojega imena in živiljenjskih neuspehov ni skušal vnesti nekaj obume veselosti, ki zveni iz besedila.

Ob tej enodejanki je moral sleherni gledalec doživeti neko notranje očiščenje in zdi se mi malce krvlje do velikega umetnika, da je dodan kot privesek senzaciji večera — Sartru.

Franč Bratkovč

Kulturno prosvetno delo radovljiskega okraja

zasluži vse priznanje

cah združila v enotnem okraju nici pod Stolom. Na tej prideliti, ki se jo je udeležilo nad 10.000 ljudi, so nastopili združeni pevski zbori in posamezna društva s folklornimi plesi, lutkovnimi predstavami, recitacijami, godbami itd. Večlikega pomena je bila tudi s svojimi komisijami odgovorni odbor Zvezze. Delo društva se je ocenjevalo tudi s strani Zvezze kulturno — prosvetnih društev radovljiskega okraja, ki je ocenjevanje zaključila ob uprizoritvi Žižkove »Miklove Zale«. Malo pa je bilo sodelovalo v Zvezzi kulturno — prosvetnih društev radovljiskega okraja, ki je ocenjevanje zaključila ob uprizoritvi Žižkove »Miklove Zale«, kjer so sodelovali domala vse kulturniki radovljiskega okraja in dirigentski tečaj za vse vodje godbe radovljiskega okraja. Za izvedbo teh tečajev je odobrila okrog 700.000 dinarjev pomoči. Tečaje in seminarje, ki so na Jesenicah in na katerih v glavnem predavajo strokovnjaki iz Ljubljane obiskuje lepo število kulturnih delavcev.

Za uspešnejše delovanje kulturno — prosvetnih društev je uspehov poedinih društev v letu 1954 zaslužilo priznanje »Svoboda«: Bohinjska Bistrica, Jesenice, Javornik, Žirovnica, Lesce ter kulturno — umetniška društva: Radovljica-Mošnje in Lancovo. Svoboda na Hrušici v letu 1954 ni delovala na kulturnem področju, ker gradi, oziroma obnavlja prosvetni dom. Nekaj društev je se, ki tudi nekako delujejo, druga pa več ali manj života rajo. Ocenjevalna komisija Okrajnega sindikalnega sveta je dodelila prvo mesto Svobodi v Bohinjski Bistrici ne samo zato, ker je delovanje poedinih odsekov društva uspešno, ampak predvsem zato, ker so odnosi med posameznimi odseki in posamezni članji društva zelo dobiti. Tudi pri jesenški radovljiskega okraja v Završju so bili v letu 1954 po-

edini odseki društva delavnih, vendar je društvo trpel kot celota, ker niti med odseki niti med posamezniki ni bilo pravde povezave in pravega tovaristišta. Javorniška Svoboda, po številu članov in odsekov sicer manjša od jeseniške, je v tem pogledu dosti boljša. Svobodo v Lescah zasluži priznanje predvsem zaradi marljivosti gledališke družine in orkestra, prav tako tudi radovljiski SKUD, ki pa ga je treba grajati, ker mu je šele pred nekaj tedni uspelo obnoviti pevski zbor. Tudi v ostalih društvenih, npr. v Mošnjah, Lancovem, Kropi, Podnartu itd., zaslužijo priznanje predvsem dramski odseki dočim je delo pevskih zborov slab. Društva z zbori, ki redno vadijo, so v Bohinjski Bistrici, na Jesenicah, Javorniku, v Žirovnici, Zasipu ter zadnje čase v Radovljici, Gorjach in na Dovjem. Kot kulturno dejavnost je važno omeniti še folklorne skupine, ki obstajajo na Jesenicah, Bledu in v Bohinjski Bistrici ter lutkovno gledališče na Jesenicah, ki pa je šele pred tem obnovilo delovanje.

Se in se bi se dalo pisati o dobitih, pa tudi slabih straneh kulturno — prosvetne dela v okraju, vendar je spuščanje v potankosti odveč. Dejstvo je, da tako živahne dejavnosti kot je bila v letu 1954, radovljiski okraj še ni doživel na kulturnem področju. Za vse to gre zasluža Zvezki kulturno — prosvetnih društev v Radovljici.

GLAS GORENJJSKE

Iz daja:
Časopisno, založniško in tiskarsko podjetje
»GORENJJSKI TISK«
Kranj, Koroška c. št. 6.

Direktor:
Sumi Nace.

Urejuje:
uredniški odbor.

Odg. urednik:
Slavko Beznik.

Telefon uredništva: št. 478, uprave 190 / tek. račun pri NB Kranj - okolina št. 624-T-127 - Izhaja vsako soboto, / Letna naročnina 450 din, polletna 200 din, četrletna 100 dinarjev. Posamezna št. stane 10 din.

GLAS GORENJJSKE

Ob 10-letnici
osvoboditve:

Podoba gorenjskega človeka

Vlisi eb Smolejevi knjigi podob „Gorenjska v miru, trpljenju, borbi in svobodi“

Slovenci smo obogateli za knjigo, ki s svojimi podobami okupator takoj po prihodu zapričujejo o obdobju, ko smo cel zapirati zavetne Slovence prelomili s hlapčevsko preteklostjo, se osvobodili in si prizborili človeka vredno življenje. Prepričan sem, da bodo te podobe pomenile bodočim rodovom še mnogo več kakor nam, saj jim bodo pričevali o življenu ljudi, ki so jim s svojim bojem, trpljenjem in ustvarjalnimi naporji izgledali pot v življenje. In o tej poti, težki poti, za bodoče rodove izhodeni, nam pričuje avtor s podobami, ki so jih ostvarile fotografike kamere — predvsem na njegova.

V prvem delu se Smolejeve umetniške fotografije zlivajo z motivi iz Cankarjevih del in kakor odmev Cankarjevega »Kurenta« izvenita v prvem ciklu predzadnji Smolejevi podobi — »Na kmečki praznik« in »Gorenjske kmečke matere v narodni noši«.

Veseli ljudje bodo živelni tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje! Morda prav zato obražajo Smolejeve »Matere hrbot blagoči se nevihti, kakor da bi hotele s svojimi hrboti zaščititi svoj zarod in pred njo obvarovati svoj dom.

Podoba »Pred nevihto« je zaključna podoba prvega cikla Smolejevih slik in obenem prilog drugemu ciklu, ki govorja o medvojnem trpljenju gorenjskega človeka in njegovi borbi proti tujemu nasilju. Vrstijo se podobe: nemški zavojevalci, ki so že 1. oktobra 1941 razglasili Gorenjsko kot »nemško za vselej, kar pričata fotografiji posebnih poštnih znak in žigov,

Begunje s kaznilnico, kamor je podobami »Mi gremo naprej« in »Topničarji Prešernove brigade gredo v napad«. Partizanske žrtve za svobodo pa simbolizira s podobo »Poslednja čast mlademu partizanu in jo podčrta z nesmrtno Kajuhovo pesmijo — »Materi padlega partizana«.

Nemški zavojevalci, nemočni proti partizanskemu odporu, se zatekajo k požigom. Pred nami se odpirata dve strahoviti poti: niza avtor knjige pred dobi požiga Radovne, kjer je 20. septembra 1944 v požganih domovih zgorelo 24 postreljenih

Okupator omaguje; v onemoglem besu požiga vasi...

s šestimi otroki v pregnanstvo. Človek se zgrozi ob izrazu otroških obrazov in se prav ob teh izrazih zave grozotnega trpljenja tistih dni ter občuti vso resničnost Prešernovih verzov: »Manj strašna smrt je v črnej zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi.«

Se se vrstijo podobe nasilja nad gorenjskimi ljudmi: pregoni, ropanja, požigi... Toda oropano in iz stoterih ran kraveče gorenjsko ljudstvo je na svoji zemlji kljubovalo poginu kakor okleščen viharnik — razjarjeno bitje z grozčimi rokami, je zapisal avtor pod podobo okleščenih viharnikov v Možakljah — prisopode prvih gorenjskih upornikov.

S podobama »Gorenjski upornik — partizan je vstale in »Stal je na Možakljah, na Kamniških planinah, Pokljuki, Karavankah, v Škofjeloških hribih, na Jelovici...« nadaljuje Smolej ciklus trpljenja in borbe. Vrstijo se motivi prvih partizanskih akcij in bojev.

Ceprav so Nemci po vsaki hajki razglasili, da so partizani na Gorenjskem uničeni, se je dogajalo prav nasprotno. Partizanstvo je iz leta v leto naraščalo, kar je avtor pokazal s

mater, deklet, starčkov in otrok. Pod drugo podobo je zapisal avtor: »Nadčlovek je ustaril pekel pod Triglavom. Požigi partizanskih krajev pa niso mogli odvrniti gorenjskega ljudstva, da ne bi podpiralo svoje vojske. Skozi globok je-

lovski sneg vozijo kmetje živež oblake, visoki oboki z železbrigadam Triglavsko divizije, še nimi loki bočijo nad graditelji več, v tem času se je porajala novega življenja in nove družbe. Cankarjeve besede: »Jaz, ljudska oblast, kar potrije dokumentarna fotografija »Na vošču v vaške narodnoosvobodilne odbore v Brezovici pri Kropi.«

Iz trpljenja, iz krvi rdeče... je zažarela Gorenjska v svobodi. Zaključni ciklus pod naslovom »Gorenjska v svobodi« pričanja avtor s podobami nepozabnega praznovanja Gorenjev poleti 1945 na Jesenicah. Vojne proslavljene soše skeleče, slovenskemu ljudstvu klub njegovemu boju

kratijo svobodo imperialisti. — Primorski in Koroški odrekajo svobodo. Zato sta na tem prazniku navzoči pretresljivi pesmi »Soči«, ki so jo recitirala primorska dekleta in »Gorčič izarao«, ki so jo zapela koroška dekleta iz slovenske Zilje. Vse to pove avtor s podobami.

Praznik je mimo in že sprengoviti Smolejeve podobe o delu. V zlati klas je dozorela prava setev, prvi šarži železa in jekla so pritekli iz jeseniških kogar, ki so mu knjige priplavljeli v martinov. Električni daljnovod je segel z glavo v

— km

Dekaj tržiških „zanimivosti“

O parkih, sprehajališčih in cdprtih izpuhih

V elika mesta imajo svoja sprehajališča, trge in parke, kjer se po končanem delu sprehaja mlado in staro. In zanimivo je opazovati ljudi na takih sprehajališčih.

Tržičani žal nimamo takih sprehajališč, pa tudi parkov ne, zato se pri nas družabno živit!

bi stali tam le nekaj minut! Toda nekateri stoje tako po nekaj ur. (Seveda ne sedaj, ko je mrzaj.) In v tako majhnem mestu, kot je Tržič, je to še tembolj opaziti. Vse to pa se dogaja predvsem zato, ker Tržič nima primernih sprehajališč in parkov. In iz navade seveda tudi!

2

NAŠE MESTO NUJNO potrebuje parke, kjer bi se lahko ljudje po delu odpočili in pogovoril. Res je, da primanjkuje prostora, treba pa bo izrabiti vsak primeren prostorček.

Sprehajališče čez grad je res lepo, vendar za stare ljudi prestrmo, pa tudi navaditi jih bo šele treba hoditi na lepa grajska sprehajališča. Prav tako bo treba preurediti tudi predilinski park in ga odpreti za vse prebivalstvo. Na zgornji fabriki, kjer je zraslo že šest novih stanovanjskih hišic, so z ureditvijo struge pridobili precej prostora, ki bi bil prav primeren za park. Stanovalci si sicer želijo urediti tu majhne vrtičke, vendar bi bilo bolje, če bi ta prostor preuredili v park, ki bi koristil vsem.

Tudi ob blokih na Cankarjevi cesti bi lahko uredili lep park. Ta bi bil lahko že zdavnaj urejen, če se ne bi temu upirali nekateri stanovalci, ki imajo na tem prostoru svoje vrtičke, čeprav ravno ti kazijo izgled mesta.

Na Jožefov hribček bi se prav tako dala speljati položna pot in nato tam urediti lepo sprehajališče. Na križišču Cankarjeve in Dolinske ceste pri Dolžanu bi lahko zasadili majhen nasad in postavili nekaj klopic. Ob Cankarjevi cesti pa bi bilo treba zasaditi živo mejo, ki bi skrnila gnojnico in nekatera ne preveč lepa dvorišča. Tudi na začetku same ceste je pred tovarniškim poslopjem še precej prostora, ki pa služi sedaj za skladišče lesa. Tu bi lahko zasadili prav tako nekaj lepotičnega drevja in grmičevja ter postavili nekaj klopic.

Ob Cankarjevi cesti pa bi bilo treba zasaditi živo mejo, ki bi skrnila gnojnico in nekatera ne preveč lepa dvorišča. Tudi na začetku same ceste je pred tovarniškim poslopjem še precej prostora, ki pa služi sedaj za skladišče lesa. Tu bi lahko zasadili prav tako nekaj lepotičnega drevja in grmičevja ter postavili nekaj klopic. V ponos mestu tudi ni trg z drvmi na drugi strani ceste, kjer bi se dal urediti prijazen kotiček za kramljanje in počitek.

Mnogo je še takih kotičkov v Tržiču, ki bi se dal prav lepo preurediti v majhne parke in sprehajališča.

O, ŠE ENO POSEBNOST imamo v Tržiču!

Nekateri lastniki motornih kolies so pa le preveč objestni. Postavijo motor na sredo ceste, glavnega trga ali pa v kako ozko ulico katerih v Tržiču ne manjka, odpri izpuh ter jih poženejo, z ropotom in bobnjenjem pa nadlegujejo prebivalce. Največkrat se to zgodi ravno v zgodnjih jutranjih urah, ko Tržičani še spimo!

Dirke na Ljubelj so le enkrat na leto in tega naj bi se zavedali tudi motoristi!

J. V.

Tržič, Partizanska ulica

Ijene razvija kar na cestah. Ljudje stojijo v gručah kramljačo na ozkih pločnikih, tako da se jim mora pešec umikati na cesto. Ljudje, ki so zatopljeni v svoje razgovore, pač ne vidijo in ne slišijo ničesar.

Največ takih grupic je v javni tržnici. Dogaja se, da je tam več ljudi, ki so prišli na pmenek, kot pa samih břanjev in kupcev. Dostikrat je tako gneča, da se človek le s težavo prerine skozi množico pomenujajočih se ljudi.

2

NI PA SAMO TO značilno za Tržič in Tržičane. Skoraj pred vsemi hišnimi vrati stojijo ali sede ljudje in zanimalnjem opazujejo mimo. V zadnjo vdolino se vse moži in sedi tam cele ure, žena si prinese pred duri stolček, se vsede in ogovarja mimico. Zato raje ne greš tam minimo, ker ve da si lahko »predmet razprave«. Nikomur niso ti ljudje na poti, le nerodno je hoditi mimo, na portale naslonjenih ljudi — opazovalcev. Pa če

Tržič, nova turistična pot ob Bistrici

Tržič, Cankarjeva cesta

Mogo več bi moral pisati o pravkar izšli Smolejevi knjigi »Gorenjska v miru, trpljenju, borbi in svobodi, a upam, da bo o tem prinesla daljšo oceno kaka revija, saj je delo po svoji obdelavi in po izraznih sredstvih edinstveno in zato pomembno za našo kulturo.

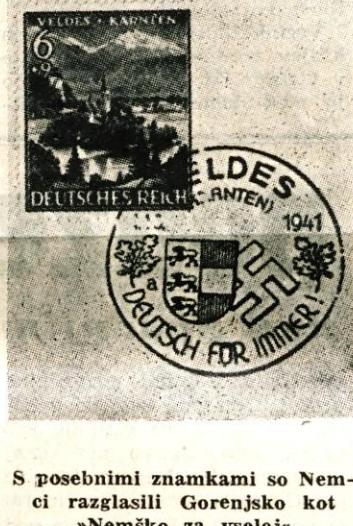
Človek, ki bi knjigo le površno prebral, bi morda mislil, da je avtor Slavko Smolej, znani mojster umetniške fotografije, izdal album slik, ki prikazuje lepoto Gorenjske, nje-

Gorenjsko ljudstvo je kljubovalo poginu kakor okleščen viharnik

no trpljenje med vojno in osvobodilni boj ter ustvarjalnost v povojnih letih; toda že ta bi verjetno opazil, da je delo enovito, da se podoba prevliva in da je delo zaokroženo v eno samo podobo življenja, trpljenja, boja in dela gorenjskega človeka v obdobju zadnjih desetletij. Od človeka, ki so mu drugi rezali kruh in mu delili domovino, se je v teh letih izobiloval človek, ki sam odloča o svoji usodi.

Zamisel za to delo se je posredoval v avtorju že v prvih povojnih letih. Zadnja leta pa je počasi dozorevala in se oblikovala v delu, ki je te dan izšlo v založbi Okrajnega odbora ZB Radovljica. Izdaja tega dela bi bila lahko v ponos vsaki naši založbi.

S posebnimi znakami so Nemci razglasili Gorenjsko kot »Nemško za vselej«

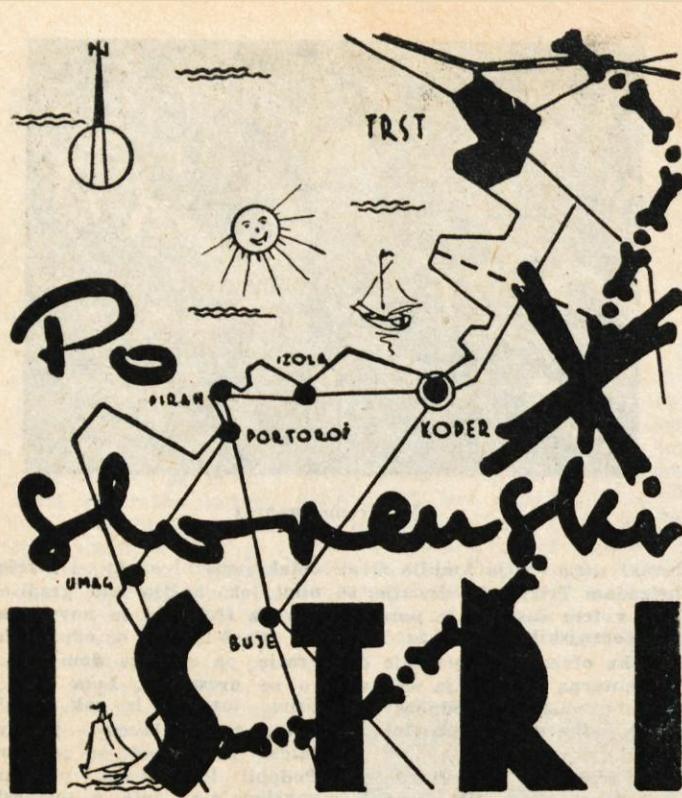

Glej, v zlati klas je setev dozorela

Mi gremo naprej

5

Slovenska Istra je končno napredek kmetijstva pa nudi priključenja k matični deželi Jugoslaviji. Leta in liko pomoč.

leta so morala preteči, da je bilo zadoščeno pravici. Tesna povezanost Slovenske Istre z zaledjem, predvsem z Ljubljano, se lepo vidi tudi v teh pravzaprav pustih jesenskih dneh. Polni avtobusi se vsak dan pomikajo izpred avtobusne postaje in Turističnega biroja v Ljubljani mimo Postojne in Divače proti Kopru. Izredno velik je tudi tovorni promet, ker do Kopra še ni zgrajena železniška proga. Ostra kraška burja, ki zavija okoli voglov, da gre človeku skozi ušesa, prometa prav nič ne ovira.

Potnik, ki še ni bil v Istri, bo začuden opazil velike spremembe, ki jih lahko mimo grede vidi med vožnjo z avtomobilom. Pusta ljubljanska meglja se spremeni v kraško burjo, burja pa v izrazito obmorsko klimo. Pot iz Ljubljane do Kopra bo že v bližini prihodnosti skrajšana z eno uro vožnje z avtomobilom, ker gradijo novo avtomobilsko cesto, ki je na posameznih odsekih za promet že odprta.

Terasasti griči, lepo urejeni vinogradi in čudoviti sadovnjaki nam nestreno približujejo morsko gladino. Se en ovinek in pred nami je morje. Slovensko morje! Kako lepo se to sliši. Samo v pradavnih časih smo imeli — svoje morje, tedaj, ko so se naši pradedje naseljevali po teh krajinah. Potem pa je za dolga stoletja na njem zagospodoval tujec.

Cudovit je pogled na morsko gladino, ki se lesketa in kopije v žarkih zahajajočega sonca in ko gledaš to prelepo sliko, ti zgledaš še lepšo ob zavesti, da je to morje naše, ki nam ga nihče več ne bo vzel.

Z zglasno kaznilnico ob obali so po vojni preuredili v šolsko poslopje. Tudi tu odstranjujejo sence temne preteklosti in s kulturnimi ustanovami dajejo duška svoji sproščenosti.

Ob sprehodu ob obali ti obo stane na moderni stavbi hotela »Triglav«, ki z velikim stanovanjskim blokom daje temu sredjeveškemu mestcu velemestni pečat. Tudi novi stanovanjski blok bo izredno lep, prsege bo celo višino zvonika stolnice ter bo res pravi koprski nebotičnik. Po osvoboditvi je bilo v Kopru toliko zgrajenega, kot preje v nekaj stoletjih skupaj. Dosedanje investicije v tem mestu so znašale okoli 6 milijard dinarjev. Ko bo v najkrajšem času postal tudi središče slovenske trgovske mornarice, ladje kopranske podjetja »Splošna plovba« pa že plovejo po Jadranskih svetovnih morjih.

Le slabih dvajset minut imamo do Izole, ki je najbolj razvit industrijski kraj Slovenske Istre. Kdo ne pozna proizvode tovarne »Ampelea« in »Arrigon«? Industrija predelave rib, sadja in zelenjave je tukaj že zelo stara in ima lepe tradicije. Tej industriji pa se je priključila še tovarna kovinskih izdelkov »Mehanotehna«. Ceprav je Izola izredno prikupno mesto, pa se turizem tukaj še ni razvil ter bodo ta vir narodnega dohodka začeli še sedaj izkoriscati. Tembolj pa je turizem razvit v Portorožu. Mimo strunjanskih vrtov in solin nas pot pripelje v to naše svetovno znano letovišče — biser zahodne obale Istre. Slabo vreme prav nič ne kvari očarljivega pogleda na Portorož, kjer so še v teh poznanih jesenskih dneh turisti in izletniki. Nisamo časa, da bi se dlje zadržali v tem lepem kraju, pot nas vodi dalje do Pirana in njegovega zaliva, ki slovi kot najbolj miren v severnem Jadranu. Kakor slovi Portorož kot letovišče, tako slovi Piran kot

zgodovinsko mestece in kraj pomorščakov. Zaliv, poln bark in barčic, daje mestu posebno mlavkost. V Piranu so pomorske tradicije ob vsej istrski obali najstarejše in najmočnejše. Zato ni prav nič čudno, da je bilo prvo slovensko pomorsko podjetje ustanovljeno prav tu. Piran ima edino slovensko srednjo pomorsko šolo, ki skrbi za pomorske kadre in vzgaja miadino, ki ima veselje do težkega poklica.

Znana je tudi piranska ladjedelница »Boris Kidrič«, ki je v povojnih letih več kot štirikrat povečala svojo proizvodnjo. Tu tovarna mila »Salvetti« je s svojimi proizvodi že osvojila tržišče. Trenutno pa obnavljajo steklarno, ki je pred leti prenehala s svojim delom.

V bližnjem Sečovju najdemo poleg solin tudi edini slovenski rudnik črnega premoga. Skoraj 3000 metrov pod morsko gladino kopljijo istrski rudarji črni diamant. Ta premog ima visoko kalorično vrednost, saj se njegova kalorična vrednost giblje med 6000 do 6800 kalorij. Sicer ni primeren za metalurške obrate, ker ima preveč žvepla, je pa odlično uporaben za lokomotive. Veliko povpraševanje po tem premogu je zlasti v Trstu in Severni Italiji, kjer so poleg proti nekdanjem bloku livom kot mogočna trdnjava.

Na Skofijah. Menda se prav ni-

kim izruvali krivične mejnike, ki so do izvodne izvažal, ostalo pa je se še poznoje zasute ja-

ne. Nove so izkopane nekoliko niže, tik pred tržaškimi vrati.

Zamikala me je vožnja z bar-

ko. Mimo Izole, Kopra, kopališč Ankaran in Fiese sem se za-

Trsta, ki bdi nad tržaškim za- manje. Naše družine, ki so do- slej životali na skromnih koščkih trde kraške zemlje, bo- do odslej obdelovale to zemljo, ki bo našim ljudem dajala kruh. Tudi izpraznjene italijanske hi- še so se napolnile. Skofije so znowa zaživele. Zlasti me je s svojo srečo presunil starček, ki ni mogel verjeti, da je živ do- čakal osvobojenje in da bo svojo pokojino prejel v dinar- jih in ne v lirah. Tako je iz- računal, da bo z dinarji lahko kupil veliko več živeža, kot ga je dobil kdajkoli za lire. Pred šolo so začeli odstranjevati ba- rake, kjer je imela sedež pro- slula Civilna policija, ki se je zlasti »proslavila« s preganja- njem zavednih Slovencev. Celo pobila je nekaj naših ljudi, ki niso hoteli zatajiti, da so Slo- venci. Tudi ti ostanki težke po- vojne dobe vedno bolj izginja- jo in ljudje so zadovoljni in srečni.

Poln vtisov iz naših osvobo- jenih krajev se vračam domov. Kaj kmalu sem v objemu ljubljanske megle, toda v srcu je poletje. Istrska zemlja, njena čudovita obala in njeni pre- prosti in dobrí ljudje bodo za- vedno ostali pri nas in prav je tako. Z njimi delim srečo, da so tudi oni dočakali tako težko pričakovani dan svojega osvo- bojenja!

Mavil

Na vrvi v podzemlje

Obisk Krištanorega brezna nad Spodnjim Zabukovjem

Večja brezna v naši okolici niso pogosta. Poleg Miklav- vega brezna pri Zg. Besnici in Lošinjovega brezna v gozdnu nad Zabukovjem je zlasti znano Krištanovo brezno nad Sp. Zabukovjem, ki velja zaenkrat za najgloblje brezno v naši okolici.

Ko sem toplega spomladan- stiči na metre, smo zmerili glo- skoga dne izvedel od prijate- bino brezna, ki pa nikakor ni- lje, da je na pobočju St. Jošta bila »par sto metrov«, temveč »nekaj sto metrov« globoko brezno, kakor so se pozneje iz- zastopala, da smo imeli za razili domačini, sem se odločil, da ga bom obiskal. Drugi dan sem povedal zanimivo no- vico svojim tovarišem, tudi navdušenim raziskovalcem na- řega podzemeljskega sveta. Vsi so bili za ta podvig zelo navdušeni. Po kratkem preudarjanju in prerekanju smo sklenili, da gremo takoj naslednjo ne- deljo. Dan pred odhodom sva- dodela z Ruditom že vse pri- pravljeno. Težki nahrbniki so bili polni najraznovrstnejših ja- marksih potrebsčin: od posebnih jamarskih oblik, vrvi, s- tiskl, sveč in vžigalic pa do za- pisnikov, metrov, kompasa in drugih priprav za merjenje in raziskovanje. Mrzlično smo pričakovali odhod. Cez Savo nas je prepeljal prijazen mlinar in medtem, ko sem mu jaz pojas- njeval cilj našega pohoda, so tovariši ugotovili, da se bodo kmalu lahko kopali. Se nekaj korakov po železniški progi in že smo se začeli vzpenjati po strmem pobočju navzgor.

Marijan, ki je hodil navadno spredaj, nas je kmalu opozoril, da smo prispeali na cilj. Poka- zal je na majhno luknjo, ki smo jo zagledali nekaj metrov pod potjo. Ruda se s tem ni mogel sprizjaniti in je, smeje se, pri- ponmil: »Beži, beži! Tale, niti pol metro široka luknja, naj bi bila cilj naše ekspedicije. Sme- no! «Da, da!« je hitro pribil Stanko, »za tole odprtino se skriva obsežna podzemeljska dvorana! Končno smo le odl- žili nahrbnike in začeli z de- lom. Najprej smo točno zmerili pot do brezna, določili s kompa- som lego in si geološko, flori- stično in vegetacijsko or- delali okolico. Potem so se začele priprave za raziskovanje bre- zna. Z nad 30 m dolgo vrvi, razdeljeno z aluminijastimi li-

povelja z lastnimi govorilnimi organi. Čim bolj sem se pom- kal v globino, tem glasneje sem moral vptiti, da so me zunaj sploh razumeli. Napredoval sem počasi, kajti sproti sem moral ugotavljati, kakšna je stena pod menoj. Ponekod je bila popol- noma gladka, druge pa močno razjedena z ostrimi skalami, kar so najbolje občutili moji čevlji, katerim se še danes pozna dol- ga zareza. Brezno se neverjetno razširi in ponekod sem nasprot- no steno komaj videl. Nastalo je verjetno tako, da so se zemelj- ske plasti pri potresu razmak- nile in sicer v smeri sever — jug. Tako nastalo votilino je vo- da s svojo kemično in mehanič- no silo še nadalje oblikovala in jo seveda oblikuje še danes.

Toda imel sem smolo. Svetilkam je iz neznanih razlogov u- gasnil in znašel sem se v popolni temni, sredi navpične stene prvezan na vrvi. Tovarišem sem zaklical, naj malo počaka- jo. S težavo sem privlekel iz- žepa vžigalice, toda še preden sem pričgal lampo, katero sem moral odpreti z zobmi, so mi padle vžigalice na dno brezna. Kaj sedaj? Ruda me je hitro rešil iz zadrege. Po vrvi mi je postal novo rezervo vžigalic, vendar sem kaj hitro ugotovil, da so popolnoma premočene in zato neuporabne. Na srečo smo imeli vžigalic dovolj in morali so mi poslati še ene, tokrat za- vite v papir. Končno sem se po skoraj polnrem visenju v temi le spet začel pomikati naprej. Ugotovil sem, da paipa po ozkem stranskem rovu v brezno vetrič in da je prav on povzročil ta neprijeten zastoj. Kmalu so mi tovariši zaklicali, da se bom držal vrvi in svetlik. Piščalke moral vrniti, kajti vrvi je nisem mogel uporabljati, zato zmanjkalo. Ozrl sem se navzdom pa sem moral dajati tovarišem in res zagledal pod seboj dnu

Domačini so bili zelo začude- ni, ko smo jim povedali nepri- čkovane novice o njihovem breznu. Za nagrado in plačilo so nam dovolili, da smo si po- tešli lakoto na zrelih češnjah. Izredno so nam teknil:

Andrej Triler

ZASKRBLJENI OČE

D r. Tilburg, telesni zdravnik holandskega kralja Viljema I. je bil sin pastorja, ki je posloval v mali amsterdamski cerkvici. Ali iz pobožnosti ali da bi se ne zameril pozval svoje vernike: »Ljubi moji, pomolimo obredom. Nekoč ga pride sel sredji pridige kli- cat k težko bolnemu. Dr. Tilburg se je hotel neopazno izmučiti, kar se mu je skoro posre- čilo, le pažljivemu očetu starčka na prižnici njegov odhod ni ušel. Prekinil je pridigo in

zgolj pokojino prejel v dinar- jih in ne v lirah. Tako je iz- računal, da bo z dinarji lahko kupil veliko več živeža, kot ga je dobil kdajkoli za lire. Pred šolo so začeli odstranjevati ba- rake, kjer je imela sedež pro- slula Civilna policija, ki se je zlasti »proslavila« s preganja- njem zavednih Slovencev. Celo pobila je nekaj naših ljudi, ki niso hoteli zatajiti, da so Slo- venci. Tudi ti ostanki težke po- vojne dobe vedno bolj izginja- jo in ljudje so zadovoljni in srečni.

Gorenjski Pionir

Dragi pionirji in pionirke!

Kar malo nerodno mi je in prav lepo se vam moram opraviti, da vam v zadnjih številkah nisem ničesar objavil. Saj veste: pomanjkanje prostora, mnogo dela (pripravljal sem se pač na Novoletno jelko)... pa kaj bi vam naševal.

No, danes se vam bom za vse zamudeno temeljito oddolil. Opozoriti vas moram na nagradno križanko, ki je posebej namenjena za vas in za katero imam pripravljenih že vrsto prav lepih knjižnih nagrad. Želim, da bi v bodoče tudi vi sestavljali take križanke in mi jih pošiljali.

Zadnje dni, posebno pred proslavo Dneva JLA, sem prejel mnogo prispevkov o naši armadi, njenem rojstvu in njenih slavnih bojih. Žal pa morem objaviti le en sam spis, seveda najboljšega, ki je bil nagrajen tudi od kranjske garnizije JLA.

Ob zaključku vam še želim prav zadovoljive praznike, mnogo veselih uric, veliko daril in prijetnega počitka, posebno pa

SREČNO NOVO LETO!

Vaš Kosobrin

Na braniku domovine

6. aprila 1941 so Nemci in bojih osvobajala kos za kosom Italijani napadli Jugoslavijo, naše domovine in končno tudi Tega dne so stotine nemških popolnoma pregnala sovražnika. Iz ruševin in vojnih grozot je bombami ter sejale na jugoslovenska nova država na Balkanu, nova Jugoslavija. Začel Krdela sivih jeklenih ptic s se je boj, boj za zgraditev dojlikastimi križi so bobnala domovine, boj za čim hitrejšo od nad našo zemljo in puščala za pravo žalostne dedičine minule seboj razdejanje. Kmalu se je vojne.

pokazala vsa gniloba državnega ustroja; kralj, člani njegove tudi naša slavna JLA. Rodila se je v najtežjih dneh iz našega preprostega ljudstva. Kalila se je v težki, neenaki borbi, v snežnih metežih, ostrih zimah, ob slabem orožju in opremi.

Danes posveča naša država vso pažnjo izgradnji armade. Vsi rodovi vojske so opremljeni z najnovejšim orožjem in pridobitvami moderne tehnike. Po zraku letajo najnovejša višja letala in vitki, srebrnobeli reaktivci švigajo nad oblaki. Za sedaj smo še navezani na tujino, od koder uvažamo amfibiska vozila, radarske naprave, helikopterje in ostalo precizno vojaško opremo, a v bližnji prihodnosti bo naša mlaša industrijha že krila vse domače potrebe.

Iz malih partizanskih odredov se je izobilovala Jugoslovanska armada, ki je v težkih

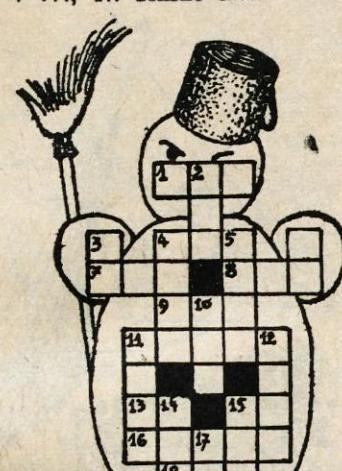
do »kraljice vojske«, pehote, veje nov duh, nova miselnost. Naša armada krepko stoji na braniku domovine.

Vladislav Kumše,

Križanka

Vodoravno: 1. sneženi ... 4. določen čas, doba; 7. vprašalni zaimki; 8. pesnike; 9. vrsta konjskega teka; 11. žitorodna pokrajina v AP Vojvodini; 13. oblika pomožnega glagola; 15. krajšava starost; 16. prizorišče v cirkusu; 18. moško ime; 19. kratica za »Slovenija avto premet«.

Napovično: 2. imate na obrazu; 3. učenje; 4. del telesa; 5. orodje, ki ga potrebuje vsak kmet; 6. predlog; 10. žensko ime; 11. pravite majhni punčki; 12. radi vidite, če vas obiše; 14. naris; 15. čto je povezano v ...; 17. žensko ime.

Pionirji, ki boste križanko »Sneženi mož« pravilno rešili, jo pošljite do 8. januarja na uredništvo »Glasu Gorenjske«. Vaš Kosobrin je pripravil deset izrebanih pionirjev.

Vodoravno: 1, 57, 114 — želi 63. hlapilno sredstvo; 64. mesto ureduštvo ob Novem letu; 15. v Avstriji (fonetično); 65. vpravilo, vodilo; 16. spanje, sašnica; 66. vrsta pessitive; 67. nje; 17. žensko ime; 18. zvezda (latinsko); 20. ploskovna mera; 21. časovni prislov; 24. ozobljivi pri Krškem; 25. osećenje; 26. veznik; 27. zver; 29. dastevi; 30. dedna zasnova; 31. vek; 32. vzvišene lirske pesmi; 33. nerodno mesto; 35. nerodno mesto; 36. pritrdilnica; 37. ma-

robek; 38. ostrivec; 39. kmečka

ZDRAVSTVENI SVETOVALEC

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE

Sezona mraza in prehladov

Z nastopom mrzlih dni se ki. Tudi moramo paziti, da se uro ali dve na zrak in ga takavno pojavi cela vrsta ne- v sobi nikdar ne tišimo vroče ko navajamo na odpornost pro- prijetnosti, ki jih povzročajo peči, radiatorjev ali štedilnika. Obraz zaščitimo pozimi s pri- rdeči nosovi in ušesa, vijo- merno kremo, pred odhodom na mu damo tudi termofor s toplo vodo.

Pred mrzom nas najbolje za- ščiti toplo obleka in pravilna prehrana. Osnovno pravilo pri tem je: tople noge, stopala in popolnoma obvarujemo.

Lahko bi našli celo vrsto spošljivih pravil, ki so različna za mlade in stare, za šibke in močne ljudi, in jih prilagodili zemljepisni legi in klimi posameznih krajev. Vedeti moramo predvsem, da nas pred škodljivimi vplivi zime obvaruje v prvi vrsti odpornost telesa proti mrzu in hitrim topotnim spremembam ter zadostno vzdrževanje telesne topote. Odpornost dosežemo s postopnim treniranjem tistih telesnih funkcij, ki regulirajo topoto.

V topnih prostorih ni zdravo sedeti v plašču, prav tako pa tudi ne ob mrzlem vremenu hoditi okoli v pomanjkljivi oble-

zkih dneh je priporočljiva tudi pogosta dezinfekcija ustne in nosne votline, kakor prostoru in ga zatem oviti v tudi redna nega zob. Tako se toplo oblejo. V lepem suhem izognemo marsikateri nepotreb-

vremenu peljemo otoka za eno infekciji služnice.

Obleka mi je premajhna

Mlada dekleta do 20. leta se kaj pod eno tretjino dolžine vsako leto znova vprašujejo in (merjeno od pasu navzdol) in mučijo s problemom, kako uporabiti lansko obleko oziroma progo blaga iz istega materiala. Preko širov našljemo kot preozko. Marsikatera ob takem razmišljaju ne najde nobene 3. široka krila krojena iz štimožnosti, čeprav bi rada podaljšala živiljenjsko dobo svojega priljubljenega krila. Nova modna linija se zdi dekletom istim blagom obšljemo tudi obnašavno nepremagljiva ovira, sprednja dela, ki se v sredini zapenjata z gumbi.

Krila imajo pravzaprav le 4. zvončasta krila pustimo kar so in dekleta jih lahko nosijo preko širokega spodnjega krila, ki postalo prekratko in preozko. Marsikatera ob takem razmišljaju ne najde nobene 3. široka krila krojena iz štimožnosti, čeprav bi rada podaljšala živiljenjsko dobo svojega priljubljenega krila. Nova modna linija se zdi dekletom istim blagom obšljemo tudi obnašavno nepremagljiva ovira, sprednja dela, ki se v sredini zapenjata z gumbi.

1. plisiranim krilom najprej odparamo pas in ga prišljemo k novemu zgornjemu delu krila

2. nabranu krila odrežemo ne-

Dva elegantna zimska plašča s prikupnim ovratnikom in apartnimi rokavi.

Novoletna nagradna križanka

Vodoravno: 1, 57, 114 — želi 63. hlapilno sredstvo; 64. mesto ureduštvo ob Novem letu; 15. v Avstriji (fonetično); 65. vpravilo, vodilo; 16. spanje, sašnica; 66. vrsta pessitive; 67. nje; 17. žensko ime; 18. zvezda (latinsko); 20. ploskovna mera; 21. časovni prislov; 24. ozobljivi pri Krškem; 25. osećenje; 26. veznik; 27. zver; 29. dastevi; 30. dedna zasnova; 31. vek; 32. vzvišene lirske pesmi; 33. nerodno mesto; 35. nerodno mesto; 36. pritrdilnica; 37. ma-

robek; 38. ostrivec; 39. kmečka

nič; 25. on (nemško); 28. oblika

(kratica); 106. skupine; 108. otok glagola biti; 32. predlog; 34. tu-

ristična stavba; 35. pretepi; 38.

prijemalka; 39. italijanski spol-

nik; 41. k (latinsko); 42. prav-

ljična oseba; 44. rastlina; 45.

glas; 46. naplačilo; 48. del plu-

ga; 49. razbitina; 50. znamenje;

51. uharica; 53. enota dela; 54.

znojnica; 56. grški bog vetrov

(2. skl.); 57. zemlja ob vodi;

58. glej 63. vodoravno (2. skl.);

59. švedski kemik; 60. pisar v

vojski; 61. dišava; 67. suknjič;

68. žensko ime; 71. kokoš brez repa; 73. geometrijski lik; 74. prinaša dež; 75. bolezen; 77. mehka (hrv.); 78. vinjska trta; 79. vstavi ORF; 80. polje po žilah; 82. moško ime;

83. žensko ime; 87. odrevnena;

89. iglasto drevo; 91. kratica

bratske republike; 92. velikan;

93. čutilo; 94. vzklik; 97. zanke;

98. del čvrlja; 100. imamo nad očesom; 101. ptica; 103. umetnina; 104. ni grd; 106. živalski vrt; 107. moško ime; 108. začetnici vodje jugoslovanske gospodarske komisije, ki se je nedavno mudila v Ameriki; 110. grška črka; 111. nepoznan (kratica); 113. starejši (okrajšano).

Napovično: 1. zver; 2. ljudska republika; 3. ljudska oseba; 4. rastlina; 45. glagol; 46. naplačilo; 47. del pluga; 48. razbitina; 49. znamenje; 50. enota dela; 51. uharica; 52. enota dela; 53. znojnica; 54. grški bog vetrov (2. skl.); 55. zemlja ob vodi; 56. glej 63. vodoravno (2. skl.); 57. švedski kemik; 58. pisar v vojski; 59. žensko ime; 60. učitelj; 61. dišava; 62. suknjič; 63. žensko ime; 64. rastlina; 65. grški bog vetrov (2. skl.); 66. grški bog vetrov (2. skl.); 67. žensko ime; 68. žensko ime; 69. žensko ime; 70. žensko ime; 71. žensko ime; 72. žensko ime; 73. žensko ime; 74. žensko ime; 75. žensko ime; 76. žensko ime; 77. žensko ime; 78. žensko ime; 79. žensko ime; 80. žensko ime; 81. žensko ime; 82. žensko ime; 83. žensko ime; 84. žensko ime; 85. žensko ime; 86. žensko ime; 87. žensko ime; 88. žensko ime; 89. žensko ime; 90. žensko ime; 91. žensko ime; 92. žensko ime; 93. žensko ime; 94. žensko ime; 95. žensko ime; 96. žensko ime; 97. žensko ime; 98. žensko ime; 99. žensko ime; 100. žensko ime; 101. žensko ime; 102. žensko ime; 103. žensko ime; 104. žensko ime; 105. žensko ime; 106. žensko ime; 107. žensko ime; 108. žensko ime; 109. žensko ime; 110. žensko ime; 111. žensko ime; 112. žensko ime; 113. žensko ime; 114. žensko ime.

1955

Nagranični razpis

V okviru »Januarja — meseca Glasu Gorenjske« razpisuje uredništvo za novoletno križanko naslednje nagrade:

1. 3.000 dinarjev
2. 2.000 dinarjev
3. 5 kg mila
4. 5 kg pralnega praška (oboje darilo kranjske tovarne mila)
5. blago za žensko krilo
- 6.—8. naglavne rute (darilo tovarne »Zvezdak Kranj»)
- 9.—28. po eno steklenico žganih piščac (darilo podjetja »Vino Kranj»)

Rešene križanke bo uredništvo sprejemalo do vključno 15. januarja 1955. Čas in kraj žrebanja pa bo objavljen na našem listu.

ZANIMIVOSTI

NAJNOVEJŠI TIP MAJHNE PODMORNICE

V Angliji so izdelali najnovejši tip majhne podmornice X 51. Te podmornice so namenjene opravljanju vojaških nalog v sovražnikovih postojankah. Podmornica je dolga 17 metrov. Njena hitrost še ni znana, v morje pa se lahko potopi v nekaj sekundah.

CLOVEK, KI POJE VSAK DAN 30 KG HRANE

Pred kratkim so v mestni bolnišnici v Padovi zdravniki začeli pregledovati nemavadenega medicinskega fenomena, delavca Cezarja Rissola iz Benetik, ki dnevno poje 30 kg hrane. Zdravniki še niso dognali pravega vzroka zakaj ta človek toliko pojé. Ugotovili pa so, da je telo popolnoma onemoglo, brz ko delavec ne pojé omenjenega dnevnega obroka hrane.

FOTOGRAFSKI APARAT VELIK KOT NALIVNO PERO

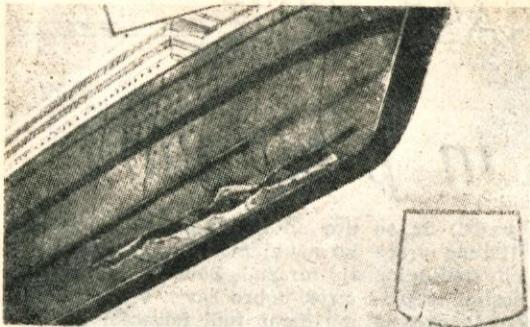
Izdelali so nov fotografski aparat, ki ga lahko nosimo v žepu kot nalivno pero. Dolg je 7 in pol cm, širok 2 in pol ter visok 1 in pol cm. Posnetek na filmu ima velikost 3,5 krat 15 milimetrov. Z njim lahko fotografiramo predmete oddaljene od 20 centimetrov do neskončnosti.

NOV REKORD HELIKOPTERJA

Helikopter ameriške armade »Sikorski X-30« je dosegel nov rekord v višinskem letu. V zrak se je dvignil do 7.300 metrov.

ODKRILI SO PRAZGODOVINSKO ARKTIČNO NASELJE

Ekspedicija, ki sta jo vodila člana Danskega muzeja in Univerze iz Pensilvanije, je odkrila daleč na severozahodu Kanade ostanke arktičnega naselja, ki je obstajalo pred 1000 leti. To največje naselje v polarnih krajih pripada Dorset kulturi. Pri odkopavanju so naleteli na 100 hiš in veliko število grobov ter našli razno orodje in orožje.

Največja tragedija v zgodovini pomorskih

Mogočna, razkošna plavajoča palača britanske trgovske mornarice, last „White Star Linea“, takrat največji in najhitrejši parnik na svetu — Titanic, je odplul 12. aprila 1912. leta iz Southamptona proti Zapadu. Namenjen je bil in New York. Tretji dan pozno počasi, na nedeljo je bilo, pa je trčil v ogromno ledeno goro in se potopil. Oster rob kot jeklo trde ledene gore je odprl ladijski trup kakor konzervno škatlo in ladja, za katero je dejala angleška kraljica, ko ji je botrovala, da je osmo čudo sveta, ladja, katero so delničarji „White Star Linea“ hvalili, da je nepotopljiva — se je potopila. V valovih Atlantskega oceana je našlo smrt več kot 1400 ljudi.

Svet je obnemel...

Danes, ko ob poročilih o poizkusih, da dvignejo tega giganta z morskega dna, človeku, ki je pred dobrimi štiri desetimi leti sam doživel to drama, spet vstajajo iz neizmernih globin pozabe spomini na ta dogodek, bi bilo morda prav, da se zabeležijo in objavijo. Berejo se kot povest, a so vendar resnični. Opisujejo eno od mnogih tragedij, ki jih je človek doživel v borbi s silami prirode.

TITANIC DRVI V POGUBO

Megleno in mrzlo jutro v aprilu leta 1912. Nepregledna množica ljudi je napolnila prostor ob pomolu. Kako ga tudi ne bi, saj so londonski časopisi že nekaj tednov slehneri dan prinašali slike razkošno opremljenega parnika in imena potnikov - milijonarjev, ki bodo prvi pluli na tej ladji, na Titanicu, čez ocean.

Ko je sonce popilo meglo, so ljudje obnemeli. Kot da bi zrasel iz morja, je stal pred njimi velikan, praznično okrašen, pripravljen, da sprejme na stotine potnikov in se poda z njimi čez ocean. Začudenje je preraslo v nemir, nemir v hrup. Z vzklikanjem je hotela množica dati duška svojim občutkom. Kdo bi si mislil, da bo prva pot tega orjaka čez ocean hkrati tudi njegova zadnja.

Množica je pritisnila k pomolu. Vsakdo je hotel videti tiste srečneže, ki se bodo prvi vozili na Titanicu in uživali v njej.

govih razkošnih salonih in kabinih. Luminzine so se vrstile. Iz njih so izstopali bogataši z družinami. Prvi se je pripeljal večkratni milijonar Jakob Astor, petdesetletnik, s svojo 19-letno ženo. Vračala sta se s poročnega potovanja nazaj v domovino. Ljudje so potnikom z zavistjo sledili, dokler niso izginili v trebuhi velikana.

Zadnji potnik, ki se je pripeljal z luminzino, ni bil nihče drugi kot generalni direktor družbe „White Star Line“ g. J. Bruce Ismay. Nasproti mu je prihitek ladijski poveljnik, kapitan Edward Smith in ga spremil po mostičku na krov.

ZALOIGRA SE JE PRIČELA

Sirena je oglušajoče zatulila. Zvoki ladijske godbe so se pomešali z vzklikli ljudi na obali. S krova se je vsulo na gledalce cvetje, na tisoče rok z velikana je pomahalo v zadnji pozdrav. Sirene so zatulile tudi na drugih ladjah, ki so bile ta čas v pristanišču, tudi te so želele Titanicu srečno pot.

Mogočni ladijski vijaki so visoko razpenili vodo. Ladja se je premaknila. Sedaj se je začelo zares. Bo uspelo Titanicu priti čez ocean v času, ki ga dotele ni mogla doseči še nobena ladja? To se mora zgoditi, so odgovarjali na to vprašanje odgovorni ljudje iz „White Star Linea“. „Modri trak“ mora odslej pripadati vendar naši družbi in ne več Lloyd, katerega potniški parnik „Kronprinzessin Cecilie“ je bil do takrat najhitrejši na Atlantiku in na severu.

Zato z vso paro proti zahodu! Ključ nevarnostim, kljub žrtvam! Nasprotnik mora biti poražen!

Veličastno, ponosno plove Titanic. Žene ga zlati bič zločinskih profitarjev. Iz štirih dimnikov jeklenega velikana švigači iskre v zvezdnato noč. Promenadni krov je razkošno osvetljen. V salonih se gnete „smetana“ takratne družbe. Vsi so veselo razpoloženi. Nihče ne sluti, da drve v smrt.

Pa poglejmo za trenutek še 12 nadstropij niže — v pekel, v tisti del ladje, kjer so stroji, peči, bunkerji za premog in skladišča. Tudi tu so bili ljudje. Mnogo jih je bilo: kurjači, nosači in delavci raznih poklicev, ki so bili pripravljeni, da v vsakem trenutku priskočijo na pomoč,

kjer koli bi bilo to potrebno in popravijo vsako okvaro, ki bi na ladji nastala.

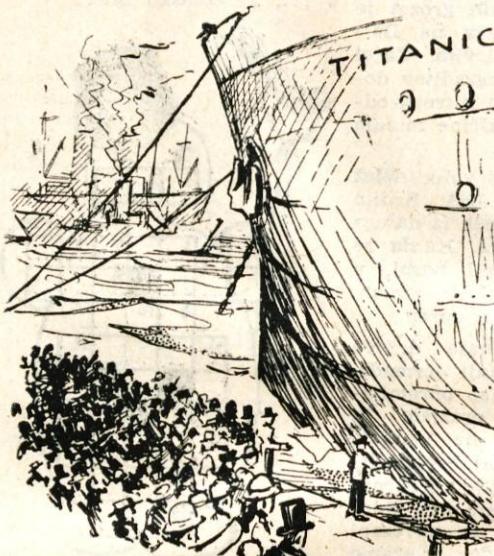
Strojem in pečem so stregli do pasu goli kurjači, oznojeni in počrneli od pre-mogovega prahu. Znoj jim je curkoma lil po obrazu in životih. S poveljniškega mostu pa so venomer prihajala povelja:

„Hitreje! Še hitreje! — Titanic si mora priboriti modri trak!“

Da, tu je bil res pravi pekel.

V PROSTORIH DRUŽBE „WHITE STAR LINE“

Lord Morton, predsednik nadzornega odbora in drugi vodilni uslužbenci in delničarji družbe so v poslovnih prostorih v Londonu nestрпно pričakovali poročila o hitrosti, ki jo je na vožnji čez Atlantik dosegel Titanic.

Prva vest, ki je prispela, je spravila vse v dobro voljo. Višji potniški nadzornik sir John Hagarth si je nasmejan gladi brado, ko je ugotavljal:

„Če bo ladja zdržala tak tempo, kot ga ima sedaj, potem bomo prekosili konkurenco za dobre 3 ure. To ni mnogo, vendar dovolj, da si priborimo modri trak. Imam popolno zaupanje v kapitana Smitha. On bo storil vse, kar je v njegovih moči.“

„Moje mnenje o Smithu pa je drugačno,“ je pripomnil na to lord Morton. „Štirideset let je že v službi, pa še ni doživel nobenega brodoloma. Veste kaj to pomeni, dragi moj Hagarth? To pomeni, da si ta stari osel ne upa ničesar tvega-

ti. Če se bo vreme poslabšalo, stavim sto proti eni, da bo zmanjšal ladji hitrost, da bo potem plula kot mrlški voz in mi bomo osramočeni.“

„Kakšne besede, dragi lord! Mrlški voz!“ je zastopal polkovnik Reader. „Ni sem praznoveren, vendar me spreleti, ko pomislim, da ima Titanic na krovu res mrlča. In zdi se mi, da mu bo prav ta mrlč prinesel nesrečo.“

Lord Morton se je pri teh besedah zdrznil, očitajoče pogledal Hagartha in z ostrom glasom vprašal:

„Ste mi morda kaj zatajili? Govorite! Se je kdo od posadke ponesrečil?“

Hagarth je zmajal z glavo, Reader pa je nadaljeval:

„Misil sem na mumijo egipčanske princese, ki je še vsakomu prinesla nesrečo, kdorkoli je imel opravka z njo. Kupil jo je nek ameriški muzej in sedaj se vozi na Titanicu.“

Lord Morton se je zaničljivo nasmehnil. „Bajka! Vi častniki pa že res povsod vidite strahove. — Hagarth, poizkusite dobiti zvezo z generalnim direktorjem Ismayem na Titanicu. Naročite mu, da mora ladja na vsak način obdržati sedanjo brzino. Brez pogojno! Slišite?“

Dve uri kasneje so londonski časopisi z velikimi črkami objavili na prvih straneh senzacionalno vest:

„Titanic dosega rekord!“

V soboto bomo dobili novega zmagovalca Atlantika, v pondeljek pa mu bomo pripeli MODRI TRAK!“

Brezična telegrafska postaja na Titanicu je bila v stalnem stiku z Londonom in z New Yorkom. Za hitro oddajanje brzovajk sta bila odgovorna radio telegrafist J. Phillips in njegov pomočnik Harold Bride. Dela sta imela čez glavo. Kako tudi ne! Vsi potnikи, ki so se zabavljali v kabinih in salonih prvega razreda, so hiteli sporočati svojem, kako si jajno jim poteka čas na plavajočem orjaku. Kdo bi ustregel vsem kápricam razvajenih soprog milijonarjev! Grofica Rosswin je na primer poslala po etru sporočilo svoji služkinji, naj ji prinese v pristanišče kožuh srebrne lisice. Druga odlična dama je spet naročila svoji službenici v Long Islandu, naj pazijo na njenega foksterjera Fifija, da se ne prehladi.

Phillips je malomarno pregledoval brzovajke take in podobne vsebine in jih podajal Brideu, da jih pošlje naslovnikom. Naenkrat mu roka zastane. Bere: „Betty Long, London... Pri opravljanju službene dolžnosti se je ponesrečil vaš mož. Poškoda ni huda. Pričakujte ga 20. aprila, ko se vrne s prvim parnikom v domovino. Kapitan Smith.“ (Dalje prihodnjič)

. A. Arbeles:

Neke noči sem se nenadoma prebudil iz globokega sna... Najprej mi je šinila v glavo čudna misel: kako to, da sem se sploh prebudil, kajti čez dan sem imel toliko opraviti na podrtinah jezuitske kasarne, da sem zvečer zaspal kot ubit.

Obrnil sem se na drugo stran in poskusil zopet zaspasti. Tedaj pa sem zaslišal krik, ki mi je pregnal spanec. Bil je to krik strahu in v hipu sem sedel vrzavnem v postelji. Najprej sem se skušal orientirati. Kot se ponoči večkrat žgodi, nisem vedel, kje naj iščem vrata in kje okno. Nazadnje sem se domislil in zdaj sem vedel, da imamo vrata na svoji desnici in okno na levici. V postelji na moji desnici je spala svoje mirno, otroško spokojno spanje moja žena. Nekaj trenutkov sem napeto prisluškoval, potem pa spet legal in se prepričal, da sem moral vendarle samo sanjati. Seveda so morale biti sanje čudovito žive in divje, da je krik iz njih tako določno prodrl v somrak moje zavesti. Šele čez dve uri sem spet zaspal.

Čez dan mi delo ni dovoljevalo, da bi se ukvarjal s sanjam. Plazeč se med ruševinami jezuitske kasarne sem moral voditi in nadzorovati podiranje. Sonce je neusmiljeno žgal, prah ruševine, ki se zidovja me je zaviral in mi legal na pljuča. Le sem ter tja je potegnil veter in odnesel prah, tedaj je zdaleko po cipresah in rožah z bližnjimi vrtovi.

Kakor vse dni, me je točno ob enajstih obiskal dr. Sallier iz državnega arhiva in me povprašal, kako delo napreduje. Neizrečeno ga je zanimalo podiranje prastrega poslopja, ki je segalo s svojim najstarejšim delom skoraj v ustanovno dobo mesta. Ker je priševal študij zgodovine dežele v svojo stroko, se je nadejal od sečiranja tega častitljivega trupla marsikatrega odkritja.

Stala sva sredi velikega dvorišča in opazovala, kako so delavci odnašali prvo nadstropje glavnega dela poslopja.

»Prepričan sem, je dejal, »da bomo našli še marsikaj zanimivega, ko pride enkrat do temeljev. Na priče preteklosti deluje sila, ki je sorodna fizikalni težnosti in jih vleče k temelju. Ne morem vam povedati, kako neverjetno privlačna so zame taka stara poslojava, če imajo tako bogato zgodovino kot te. Najprej trgovski dvor, potem nunske samostane, za njim

jezuitska trdnjava in nazadnje vojašnica. Zgrajeno na povprečno zelo velikem delu starega, z okopi opasanega mesta, se zdi, da je bilo poslopje v dotiku z vsemi dogodki in da je vsesalo vse vse odraze življenja, ki so puščali sledove na njem. Mislim, da bomo v tem starem zidovju odkrili še marsikaj zanimivega — ne samo lonec s starim denarjem in prebeljene freske, ampak tudi okamenelle prigode iz fosilne usode.

Tako je govoril, fanatični arhivar, nama nasproti pa so na trdnem zidovju odmevali udarci krampov. Medtem ko je doktor razpredal svojo rapsodijo, sem sklenil, ker se ne morem upirati zapeljivostim romantike, da obiščem razvaline enkrat počnoči. Želel sem, da bi deloval name dražljaj groznotnosti in hotel sem se spoprijateljiti z duhovi kraja.

V tej noči sem se prebudil iz sna natanko tako kot v pretekli in takoj nato sem slišal strahotni krik. Bil sem pripravljen nanj in sem se trudil, da bi natanko razbral, odkod prihaja. Toda v odločilnem trenutku me je obšla nepojmljiva groza, tako da res nisem vedel, ali je prišel krik iz notranjosti naše hiše ali s ceste. Takoj nato se mi je zdelo, da slišim s ceste korake bežečih ljudi. Do jutra sem ležal v nemirnem polsnu in se v njem ukvarjal z zagotonim krikom. Ko sem pri zajtrku o tem pripravoval svoji ženi, se je najprej smejala, potem pa je dejala zaskrbljeno:

»Zdi se mi, da postajaš nervozen, odkar si zaposlen s staro jezuitsko kasarno. Vzemi si dopust, pa naj te nadomešča kak tovariš. Preutrujen si in dolžan si skrbiti za svoje zdravje!«

Jaz pa nisem hotel ničesar slišati o tem; kajti razkopalavače po sesutinah tega starega zidovida, iskanje vsega tistega, od česar si je arhivar toliko obetal, mi je postal strast. Zeni sem obljubil samo, da jo pokličem, če se bom ponoči spet prebudil.

Tudi naslednjo noč sem planil iz spanja. Ves preplašen sem prebudil ženo. Prebudila se je in sedela sva drug poleg druga v posteljah. Cul sem krik. Rezek in čisto razločen — prihajal je s ceste.

»Ali slišiš... zdaj, zdaj...?« Zena je prizgala luč in mi posvetila v obraz:

»Moj bog, kakšen pa si! Saj vendar ni nič! Jaz ne slišim ničesar!«

Bil sem tako iz sebe, da sem jo nadrlj.

»Molči vendar... zdaj... zdaj beže po cesti!«

»Nikar!« je kriknila žena, kajti stiskal sem jo za roko, kakor da bi jo z uporabo sile hotel prepričati.

»Ali nisi ničesar slišala?«

»Ničesar, prav ničesar.«

Zgrudil sem se nazaj v blazine, pokrit z znojem, izčrpan kot po težkem telesnem naporu in nesposoben dati ženi na njena zaskrbljena vprašanja kakršenkoli pomirljiv odgovor. Proti jutru, ko je že spet spala, sem prišel na jasno, kaj mi je storiti, da ohramim zdrav razum. S popolnoma mirnim in razumnim obnašanjem podnevi se mi je posrečilo prepričati ženo, da sem se pomiril. Pri večerji sem se norčeval iz svojih nočnih halucinacij in jih obljubil, da bom danes spal do jutra in se ne bom zmenil ne za krik in ne za hrup na cesti. Obljubil sem ji celo, da zaprosim takoj po dokončanju posebno odgovornih del za daljši dopust. Komaj pa sem opazil po dihanju svoje žene, da je zaspala, sem vstal in se spet oblekem. Da se otresem kakršnegakoli neumnega razmišljjanja, sem vzel v roke Kantovo »Kritiko čistega razuma« in se skušal poglobiti v stroge in logične vrste predstav. Toda ko se je bližala polnoč, sem postjal nemirem, tako da nisem mogel več čitat. Nemogoče mi je bilo slediti železni logiki knjige. Nekaj silnejšega me je vleklo stran od nje.

Dvignil sem se in stopil pred hišo. Po svojem rastocem trepetu sem spoznal, da se približuje čas. Stisnjen v globino hišnih vrat sem čakal; ves svoj pogum sem moral zbrači, toda odločen sem bil s hitrim odprtjem naravnih vzrokov narediti konec muki svojih noči. V oddaljenosti dvajsetih korakov je gorela plinska svetilka in dovolj osvetljava del ceste pred mojo hišo. Mlad mož, ki je očvidno preveč pil, je postal pred nasproti stojec hišo in po nekaj ponesrečenih poskusih nazadnje le odprl vežna vrata. Slišal sem ropot njegovih korakov še v veži in nato na stoniču, potem pa je spet vse utihnilo. — In hipoma je v to tišino zarezal krik.

(Dalje prihodnjič)

PRAVNI NASVETI

I. J. - Kranj

Vprašanje: Ali ima podnajemnik pravico do drvarnice?

Odgovor: V kolikor uporabljate kot podnajemnik opremljeno soko, po vsej verjetnosti plačujete najemnino v taki višini, da je v njej vracanana tudi kurjava soko. V kolikor pa ne plačujete kurjave ali če imate kot podnajemnik samo soko brez opreme in kurjave, imate vsekakor pravico, da se dogovorite z najemnikom oziroma uživalcem stanovanja glede kurjave vaše soko ali prostora, kjer boste imeli drva. V kolikor boste naleteli na odpor uživalca stanovanja, se obrnite na pristojno stanovanjsko upravo, katera bo po ogledu na samem kraju z ozirom na stanovanjske razmere odločila, kje naj bi imeli prostor za drva oziroma določila sopperabo drvarnice.

Kino

Kino »Krvavec«, Cerkle: 1. in Mladinski filmi na sporedu za 2. ameriški film »Rebecca«. 5. Novoletno jelko 30. dec. ob 9. in 6. januarja ameriški film in 14. uri barvni film »Bamby«, »Postaja Union«. Predstave v vstopnina 10 din. Centralna jugoslovanska kinoteka predvaja mlaidske filme: 2. januarja ob 10. in 13. uri »Kameniti cvet«, sovjetski barvni film; 3. januarja ob 9. in 14. uri »Sneguljčica«; 4. januarja ob 9. in 14. uri »Carobni konjiček«; 5. januarja ob 9. in 14. uri »Oliver Twist«; 6. januarja ob 9. in 14. uri »Carstvo živali južne Amerike«. Vstopnina za mladino 20 dinarjev, za odrasle 40 dinarjev.

Kino »Svoboda« Stražišče: 31. decembra do 2. januarja ameriški film »Sestrična Rahela«. Predstave 30. dec. ob 16., 18. in 20. dah ob 19. uri in četrtekih ob 16. ur.

Kino »Storžič«, Kranj: 30. decembra do 2. januarja ameriški film »Sestrična Rahela«. Predstave 30. dec. ob 16., 18. in 20.

»Sestrična Rahela«

uri, 31. decembra ob 16. in 18. uri; 1. in 2. januarja ob 15., 17., 19. in 21. uri. 31. decembra ob 21. uri premiera ameriškega barvnega filma »Melba«. 2. januarja ob 10. in 15. uri »Carstvo živali južne Amerike«; 6. januarja ob 21. uri ameriški film »Veliki valček«; 3. do 5. januarja ob 9. in 14. uri »Sneguljčica«. Premiera ameriškega filma Vstopnina za mladino 20, za odrasle 40 dinarjev.

Mladinski filmi na sporedu za Novoletno jelko 30. decembra ob 15. uri barvni film »Bamby«, vstopnina 10 din. Centralna jugoslovanska kinoteka predvaja mlaidske filme: 2. januarja ob 9. in 15. uri »Kameniti cvet«, sovjetski barvni film. 3. januarja ob 10. in 15. uri »Carobni konjiček«; 4. januarja ob 10. in 15. uri »Oliver Twist«; 5. januarja ob 10. in 15. uri »Carstvo živali južne Amerike«; 6. januarja ob 9. in 14. uri »Sneguljčica«. Premiera ameriškega filma Vstopnina za mladino 20, za odrasle 40 dinarjev.

Tovariš, ki mu je bila na vojaških vajah lansko leto oktobra, na položaju na Primorskem v Zagonu (VP 4714), ukrena zapestna ura, naj pošlje svoj naslov, ker so to uro nali, na VP 7414 majorju Šarcu, Kranj.

DELOVNIM KOLEKTIVOM IN
VSEM NAŠIM ODJEMALCEM
ZELI VELIKO USPEHA V LETU

1955

Industrija platnenih izdelkov
JARŠE

ni bila nemški vojunki podvig

(Nadaljevanje iz prejšnje štev.)

S tem, da je bil z »Afero Cicero« kompromitiran, je Churchill prevzel na sebe veliko odgovornost. Da bi zadeva o »spokradenih dokumentih iz blagajne ambasade« bila kolikortolično verjetna, je bilo neizbežno, da je bilo nekaj dokumentov resničnih in z Nemčijo zanimivih. Izročiti med vojno svojemu sovražniku dokumente vojnega in političnega pomena, pa je pomenilo — najnike rečeno — kaznjivo dejanje, katerega opravičevanje bi iz »državnih razlogov« bilo predmet razprave. Pa se bi predsednik na primer vprašal za svet svoje sodelavce, verjetno ne bi nikoli dobil njihove soglasnosti.

Vsa ta zamisel se je lahko uresničila samo na »neodgovoren« način. Sir Hugo, velik priatelj in spoštovalec Churchilla, je bil tisti, ki je prevzel to odgovornost na svoja ramena.

V rokah imam prav gotovo popolne spisek vseh dokumentov, na žalost pa nimam njibov vsebine, ki jih je »Cicero« prodal Moysichu in od katerih nam avtor navaja samo redke primere. Niti 5 odstotkov teh filmov ni prava »vojna skrivnost«. Poleg tega so skoraj vsi nejasni in nepopolni.

Ostalih 95 odstotkov Moysichu »dobjavljenih« dokumentov pa se nanaša na politične, diplomatske in gospodarske probleme. Oni so bili še večje »relativne« vrednosti, kot vojni dokumenti. Očividno bi bilo obvestilo o potovanju predsednika tur-

GLAS NAŠIH BRALCEV

Gledališče naj ne bo zabavišče

Obiskovalci gledaliških predstav in drugih kulturnih prireditv v Mestnem gledališču na Jesenicah so že nekajkrat negovali, ker se je oddajala dvorana za razne dvomljive zabavne prireditve. To godnjanje je uprava gledališča upoštevala in dvorane raznim žonglerjem in podobnim, ni več oddajala. V minulem tednu pa je bila v gledališču zopet prireditve, ki v to dvorano prav gotovo ne spada. Uprava MG je oddala dvorano (nič slabega pričakovanja) Zvezbi borcev mesta Jesenice za organiziranje »Veselega večera«. ZB je naprosila člane Zabavnega orkestra jeseniške »Svobode«, da preskrbe nekakšen program. Tiso, morda prepozno obveščeni, nastopali brez vsake urejenosti. Sketst je igral poskočne melodije, člana Zabavnega orkestra pa sta, očvidno popolnoma nepripravljena, zbijala med posameznimi glasbenimi točkami tako neslane šale, da se je občinstvo upravičeno zgražalo.

Razmišljaj sem o programu, o ogorčenju občinstva, ki je moralo plačati za ta »kulturni skandal« 80 dinarjev (kot za najkvalitetnejšo predstavo jeseniškega gledališča). Bil sem in sem še mnenja, da bo moral jeseniško gledališče uvesti pri podobnih prireditvah pregled programov vnaprej, kajti dom Talije ni in ne more biti za vse, kar donaša denar.

Očividec

POZOR!

Obveščamo občinstvo, da bo meseca februarja premira ameriškega barvnega filma »Grof Monte Christos« v dveh delih in indijskega filma »Dva akra zemlje«.

OBVESTILO

Tovariš, ki mu je bila na vojaških vajah lansko leto oktobra, na položaju na Primorskem v Zagonu (VP 4714), ukrena zapestna ura, naj pošlje svoj naslov, ker so to uro nali, na VP 7414 majorju Šarcu, Kranj.

objave · oglasi

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota, 1. januarja 1955 ob 20. uri: Izven. Saroyan - Sartre: »Glejte, Amerika!«. — Liza — Nada Bavdeževa. Mladini prepovedano.

Nedelja, 2. januarja ob 12.30 uri: Zaključena predstava za tov. Pletenina v Kranju. Oscar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. — Prihod Dedka Mraza! Ob 16. uri: Izven in za podeželje. — Oscar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«.

Sreda, 5. januarja 1955 ob 16. uri: Izven. Oscar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«.

Cetrtek, 6. januarja ob 16. uri: Red C in izven. Oscar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«.

Sobota, 8. januarja ob 20. uri: Saroyan - Sartre: »Glejte, Amerika!« Liza — Jelica Siardova.

Nedelja, 9. januarja ob 15. uri: Izven in za podeželje. Oscar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

V četrtek, 30. decembra ob 15. uri: Saša Škofca: Trnjulčica. Mladinska predstava.

V petek, 31. decembra ob 15. uri: Saša Škofca: Trnjulčica. Mladinska predstava.

V soboto, 1. januarja 1955 ob 19.30 uri: Saša Škofca: Trnjulčica. Abona premierska.

V nedeljo, 2. januarja ob 14.30 uri: Saša Škofca: Trnjulčica. Za okolico, zvezne vlakl ugodne.

Režija proi Jože Tomičič. — Scena: Štefko Tič. — Godba: Viktor Faioni. Ples: Netka Wissiakova. Dirigent: Rač Kleč.

MALI OGLASI

Prodam skoraj nov brzoparalnik 150 litrov. Sajovic Franc, Olševk 9, p. Senčur.

Prodam 7 tednov brejovo svinjo, težko 130 kg ali zamenjam za debelega prašiča. Naslov v upravi lista.

Prodam težko kravo 8 mesecev brejovo, plemenskega vola 350 kg težkega in dobro ohrajeni kmečki voz. V račun vzamem do 5 mesecev brejovo telico. Košnik Peter, Primskovo 153.

Prodam eternik za 50 kv. m. petrolejsko peč in kuhalni zabolj. Dolenc, Kranj, Prešernova ulica štev. 9.

Iščem žensko srednjih let za k pol in dve letnima otrokom do treh popoldne. Ponudbe poslati na upravo lista.

OBJAVE

Službo dobijo: dva skladnička za najmanj dveletno prakso; dva mezdna knjigovodja z ali brez prakse; dva materialna knjigovodja; en administrator za večletno prakso in po možnosti z znanjem stenografije; več gradbenih tehnikov s prakso ali brez prakse; več gradbenih delovodij s prakso ali brez prakse na visokih, nizkih in industrijskih zgradbah; več gradbenih inženirjev s prakso ali brez prakse; kalkulant za najmanj petletno prakso, ki mu je zajamčeno komfortno stanovanje, vseljivo v januarju; analitik z najmanj petletno prakso, ki mu je zagotovljeno stanovanje, pis. ponudbe poslati na naslov: »Primorje«, Ajdovščina.

Ckrajna v vska zvezra Kranj želi vsem našim lovzem in lovskim družbam srečno lovsko in uspehov polno novo leto 1955.

Oder

Oglasujte
v »Glasu Gorenjske«

„KOTEKS“

odkupuje po svojih zbiralnicah in kmetijskih zadrugah svinjske kože po din 200 za kg za nepoškodovan domačo kožo. — Kmetovalci, klavnice, odrite vse prašice in oddajte kožo najbližji zbiralcu »KOTEKSA«, ki Vam plača najvišjo dnevno ceno.

DELOVNI KOLEKTIV

**Splošnega gradbenega podjetja
„GORENJ“
Radovljica**

želi vsem delovnim ljudem in kolektivom srečno in uspešno

NOVO LETO 1955

V DELO SPREJEMAMO VSE VISOKE IN NIZKE GRADNJE!

DELOVNI DOLEKTIV

**TEKSTILNE TOVARNE
MEDVODE**

čestita k delovnim uspehom v letu 1954 vsem svojim članom ter želi delovnim ljudem uspehov polno in srečno NOVO LETO 1955

Vsem delovnim ljudem želijo srečno Novo leto 1955:

POGAČNIK ALBIN grafična delavnica Kranj - Labore 15	KOBAL ANTON mekanik Kranj	OSELI VINKO pečar Kranj
---	---------------------------------	-------------------------------

GOSTILNA

„BENEDIK“

Stražišče 256

Telefon št. 151

kaki drugi priliki? Po Bevinovem napadu pa je malo verjetno da bi to storil.

Pa poglejmo, kako se je »Operacija Cicero« praktično odvijala v notranjosti dveh sovražnih ambasad v Ankari — »sovražnih« samo v uradnem smislu. Ravno dejstvo, da sta imeli obe ambasadi enako število angleških agentov, kaže, da je »afera Cicero« še prav posebno mikavna.

V decembru leta 1943 je ataše za tisk pri nemškem posluštvu v Ankari odšel za nekaj dni v Sofijo. Ta obisk je izkoristil nemški odpravnik poslov v Bolgariji in prosil atašeja za »veliko uslužbo« v družinskem zadevu. Hčerka Elizabeta (tako je imenoval Mozych v svoji knjigi), ki je bila tudi zaposlena na poslanstvu, je baje zbolela za nevrastenje. Napeto ozračje, bombardiranje in alarmantne vesti, ki so se neprestano širile po vsej bolgarski prestolnici, pa so njen živčnost samo še stopnjevali. Kapp je bil zaradi hčerkinega stanja v »velikih skrbih«. Da bi jo poslal v Nemčijo ni niti pomisil, ker bi položaj v domovini samo negativno vplival na njeno zdravje. »Najboljši izhod zanjo bi bil, če bi ji preskrbel odgovarajoče službeno mesto v kaki nevtralni prestolnici, n. pr. v Turčiji«, je dejal Kapp tiskovnemu atašeju.

Tako je Elizabeta Kapp prišla v Ankaro in postala Mozychova pomočna sekretarka. Mozych je bil z novodošlo pomočnico popolnoma zadovoljen, saj je ustrezala vsem njegovim zahtevam. Odlično je obvladala jezik, bila je nadarjena in razen tega še hčerka uglednega diplomata.

(Nadaljevanje sledi)

DELOVNI KOLEKTIV

čestita
k delovnim uspehom
v letu 1954
vsem svojim delavcem
ter želi vsem
delovnim ljudem uspehov
polno
Novo leto 1955

S pomočjo
dosedanjih izkušenj bomo
ustregli vsem
željam naših potrošnikov

Bombažne predilnice in tkalnice Tržič

"GRADIS"

gradbišče hidroelektrarne

Medvode

↑
↑
želi vsem
sorodnim podjetjem
in vsemu
delovnemu ljudstvu
vso srečo
in veselje
ob proslavi
delovnih zmag
v letošnjem letu!

GRADITELJ

gradbeno podjetje

KAMNIK

Priporočamo se
investitorjem!

Tovarna upognjenega pohištva

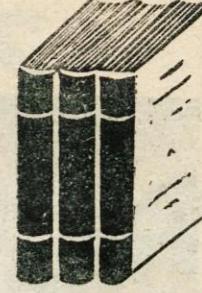
"STOL"

ZELI VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE SOCIA-
LISTIČNE DOMOVINE SREČNO NOVO LETO
1955

KAMNIK

Knjigarna

„SIMON
JENKO“
KRAJN

želi vsem delovnim ljudem naše
domovine veliko uspehov v letu

1955

Svojim odjemalcem nudi: izbra-
na dela svetovnih klasikov, zna-
stvene, leposlovne, strok. knjige
in inozemske revije, — šolske
knjige, učila in ostale potre-
ščine, muzikalije, tiskovine in
pisarniške potrebščine. / Prepri-
čajte se o naši solidni postrežbi!

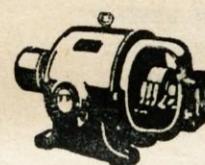
LESNI OBRATI

„GRADIS“
ŠKOFJA LOKA

ŽELI
VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
IN DOBAVITELJEM
MNOGO SREČE IN USPEHA
V NOVEM LETU 1955
IN SE SE
V NAPREJ PRIPÓROČA

*Delovnim kolektivom in vsem našim odjemalcem
želi vekiko uspeha v Novem letu 1955*

MOTOR

ELEKTRIČNI IN HLADILNI
STROJI - GASILSKA OPREMA
ŠKOFJA LOKA

DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne barv in lakov
„COLOR“
MEDVOODE

želi srečno in zadovoljstva polno
Novo leto 1955 odjemalcem in
vsem delovnim ljudem

Trgovsko podjetje za Gorenjsko
na veliko

KOKRA
KRANJ

ŽELI
VSEM POTROŠNIKOM IN DELOVNIM LJUDEM
POLNO ZADOVOLJSTVA
IN SREČE V NOVEM LETU 1955

Srečno
Novo leto

1955

želi vsemu prebivalstvu,
delovnim kolektivom

Okrajni ljudski odbor Radavljica

z iskrenimi čestitkami v uspešni
graditvi socializma

DELOVNI KOLEKTIV

Gradbenega industrijskega podjetja

„GRADIS“

gradbišče JESENICE

ZELI
VSEMU
DELOVNEMU
LJUDSTVU
IN VSEM
DELOVNIM
KOLEKTIVOM
MNOGO
SREČE IN
OBILO
USPEHA

V NOVEM LETU 1955

SRECNO
IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1955
VSEM

ODJEMALCEM, DOBAVITELJEM
IN VSEM
DELOVNIM LJUDEM ŽELI

TRGOVSKO PODJETJE LESCE

Lesno industrijsko podjetje - Tržič

čestita vsem delovnim ljudem
srečno, zadovoljno in uspehov
polno Novo leto 1955

TRANSTURIST ŠKOFJA LOKA

želi vsem delovnim ljudem
srečno Novo leto 1955

SREČNO IN USPEHA POLNO
NOVO LETO 1955 ŽELI VSEM
DELOVnim LJUDEM

Delovni kolektiv

TOVARNE LEHENKE TRŽIČ

DELOVNI KOLEKTIV

Tesarskega in mizarskega

podjetja OZZ Ljubljana - okolica
MOSTE PRI KOMENDI

želi v NOVEM LETU 1955
vsem cenjenim odjemalcem
in naročnikom mnogo sreče
in uspehov

Delovnim kolektivom in vsem
našim odjemalcem želi veliko uspeha
v letu 1955

DELOVNI KOLEKTIV

Reramično-kemične industrije KAMNIK

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE KOVČKOV IN USNJENIH IZDELKOV

TOKO DOMŽALE

čestita in želi vsem de-
lovnim kolektivom polno
delovnih zmag v nasto-
pajočem novem letu 1955

DELOVNI KOLEKTIV

Gorenjske oblačilnice Kranj in poslovalnice Jesenice

ŽELI USPEHA POLNO NOVO
LETO 1955 VSEMU DELOVNE-
MU LJUDSTVU NAŠE DOMO-
VINE

★
**LJUDSKI ODBOR
MESTNE OBČINE
KRANJ**

čestita vsem občanom in de-
lovnim kolektivom srečno in
uspeha polno novo leto 1955
z željo, da bi bilo še uspešnejše
v izgradnji naše socialistične
domovine

Vsem cenjenim odjemalcem želi

**MESTNA KLAVNICA
KRANJ**

SREČNO IN VESELO
NOVO LETO
Tudi mi se bomo
potrudili, da bo takе!

Delevni kolektiv

„Vino“ - Kranj

ŽELI SVOJIM ODJEMALCEM
OBILO USPEHA
V NOVEM LETU 1955
TER SE PRIPOROČA!
VEDNO SMO
VAM NA USLUGO!

**LES
LJUBLJANA
POSLOVALNICA
K R A N J**

želi
vsem cenj. odjemal-
cem mnogo uspehov
v novem letu 1955

Trgovsko podjetje

**„Sadje“
Kranj**

želi vsem svojim
odjemalcem in dobaviteljem
obilo uspeha
v novem letu 1955

Podjetje za izdelavo in popravilo
tekstilnih strojev, instalacij in klimatičnih
naprav

KOVINAR - KRANJ

CESTITA K DELOVNIM USPEHOM
V LETU 1954 VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM TER ŽELI
VSEMU LJUDSTVU NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE
USPEHOV POLNO,
SREČNO NOVO LETO 1955

Gradbeno podjetje

Tržič

ŽELI VSEM DELOVNIM
LJUDEM NAŠE REPUBLIKE
POLNO USPEHOV IN
NAPREDKA PRI GRADITVI
SOCIALIZMA
V NOVEM LETU 1955

OKRAJNA IN MESTNA
OBRTNA ZBORNICA

K R A N J

želi vsem delovnim ljudem
naše socialistične domovine
SREČNO NOVO LETO 1955

TRGOVSKO PODJETJE

„TOBAK“

K R A N J

želi vsem delovnim
ljudem v letu 1955 mnogo
uspehov in sreče

**DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE VERIG
LESCE PRI BLEDU**

želi vsem delovnim kolektivom
in vsem delovnim ljudem naše
domovine

SREČNO IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1955

Mnogo uspehov in sreče v novem letu 1955 želijo

**KMETIJSKA
ZADRUGA
ZMINEC**

**Modno krojaštvo
Tržič**

Izdajemo vse vrste
usnjeneh izdelkov!

**GOSTILNA
„Gaštej“**

KRANJ — Labore 1

KERN STANKO
čevljarstvo
Primskovo 95

TREBEC FRANJO
avtoprevozništvo
Kranj - Klanc 70

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR K R A N J

želi vsemu prebivalstvu kranjskega okraja ter vsem
delovnim ljudem naše socialistične domovine

srečno in uspeha polno

Novo leto 1955

Novoustanovljeno
podjetje

„Pleskarstvo“

K R A N J

K O R O Š K A 19

čestita vsem
delovnim kolektivom
in vsemu
delovnemu ljudstvu
srečno in zadovoljno
NOVO LETO

TRGOVSKO PODJETJE
KURIVO
K R A N J

želi
vsem svojim odjemalcem
srečno novo leto 1955

Vsem delovnim
kolektivom in
delovnim ljudem
na Gorenjskem

želi

**DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE TISKANEGA BLAGA**

**TISKANINA
K R A N J**

*srečno in uspeha polno
poslovno*

NOVO LETO

1955

TRGOVSKO PODJETJE

„MODA“ - K R A N J

čestita

in želi mnogo uspehov
v nastopajočem letu 1955
vsem svojim
cenjenim odjemalcem

**LJUDSKI
O D B O R
MESTNE
OBČINE
JESENICE**

Z najboljšimi željami za prospeh
in procvit naše občine čestita k
NOVEMU LETU 1955

vsemu prebivalstvu

MNOGO SREČE, ZADOVOLJSTVA
IN DELOVNIH USPEHOV

o novem letu

ZELI VSEM
DELOVnim LJUDEM

**ELEKTRIČNO
PODGETJE
K R A N J**

Vsem delovnim kolektivom
k NOVEM LETU 1955 iskreno
čestita

**Kranjsko
gradbeno podjetje
K r a n j**

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
ZELI USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1955
DELOVNI KOLEKTIV

**Mestne pekarije
Tržič**

Obilo sreče, delovnih uspehov
in radosti v letu 1955
želi vsem delovnim ljudem

Tkalnica in tekstilna oplemenjevalnica

**„ZVEZDA“
K R A N J**

Peslužujte se naših uslug!
Naše podjetje Vam odlično barva
in tiska vse vrste blaga!

**LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE
in organizacije: ZK, SZDL in ZB ter
ostale množične organizacije
iz ŠKOFJE LOKE**

želijo
vsem občanom in delovnim kolektivom
srečno in uspeha polno
NOVO LETO 1955

Delovni kolektiv

tovarne obutve

Tržič

in prodajno osebje njenih 87 industrijskih prodajaln, želi svojim cenjenim odjemalcem, poslovним prijateljem ter vsemu delovnemu ljudstvu veliko poslovnih uspehov v
NOVEM LETU 1955

**Občinski ljudski odbor
Srednja vas v Bohinju**

želi vsem svojim občanom
srečno in uspeha polno
NOVO LETO 1955

**OKRAJNI
SINDIKALNI SVEТ
KRANJ**

želi vsem delovnim ljudem in
svojim članom srečno in zadovoljno NOVO LETO!

Vsem cenjenim
potrošnikom želi
zadovoljno
NOVO LETO
1955

Dreskrba
TRŽIČ

in se priporoča za
nadaljni obisk

Delovni kolektiv USNARNE

„RUNO“
Tržič

želi vsem delovnim ljudem
V LETU 1955
mnogo uspehov in sreče

KAVARNA IN GOSTILNA

„ZELENICA“ - Tržič

Zeli cenjenim gostom in vsemu
delovnemu ljudstvu srečno in
uspehov polno NOVO LETO!

**LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE
TRŽIČ
MESTNI KOMITE ZK
MESTNI ODBOR SZDL in
MESTNI ODBOR ZB**

želijo vsem delovnim ljudem srečno Novo leto 1955
in še več uspehov
pri izgradnji naše socialistične domovine

DELOVNI KOLEKTIV

GORENJSKE PREDILNICE

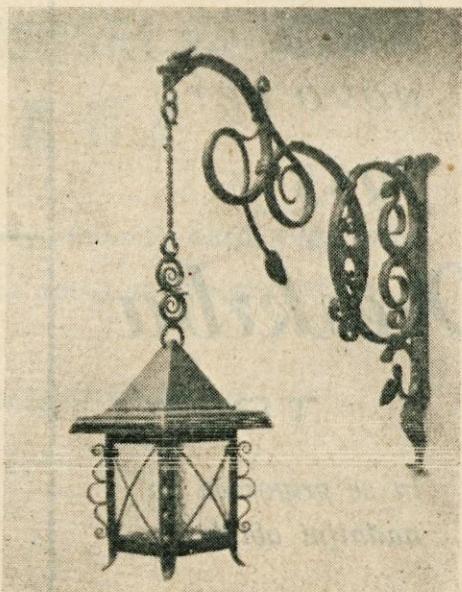
ŠKOFJA LOKA

ki je prevzel upravo nad podjetjem 10. septembra 1950, se je pričel takoj boriti za kakovost izdelkov in za dosledno izvajanje vseh pravil in pravic delavskega samoupravljanja. V zadnjih dveh letih pa se posebno bori za izboljšanje in obnovo strojev. Delovni kolektiv se uspešno bori tudi z vsemi nastajajočimi težavami in zastavlja vse sile za večji procvit podjetja. Tako predstavlja veliko delovno zmago premostitev čistilnice iz starih prostorov tpredilnice, ki je bila v kleti, v večje prostore nove stavbe. S tem so v tovarni rešili tudi eno izmed važnih vprašanj — ustvarili so boljše delovne pogoje.

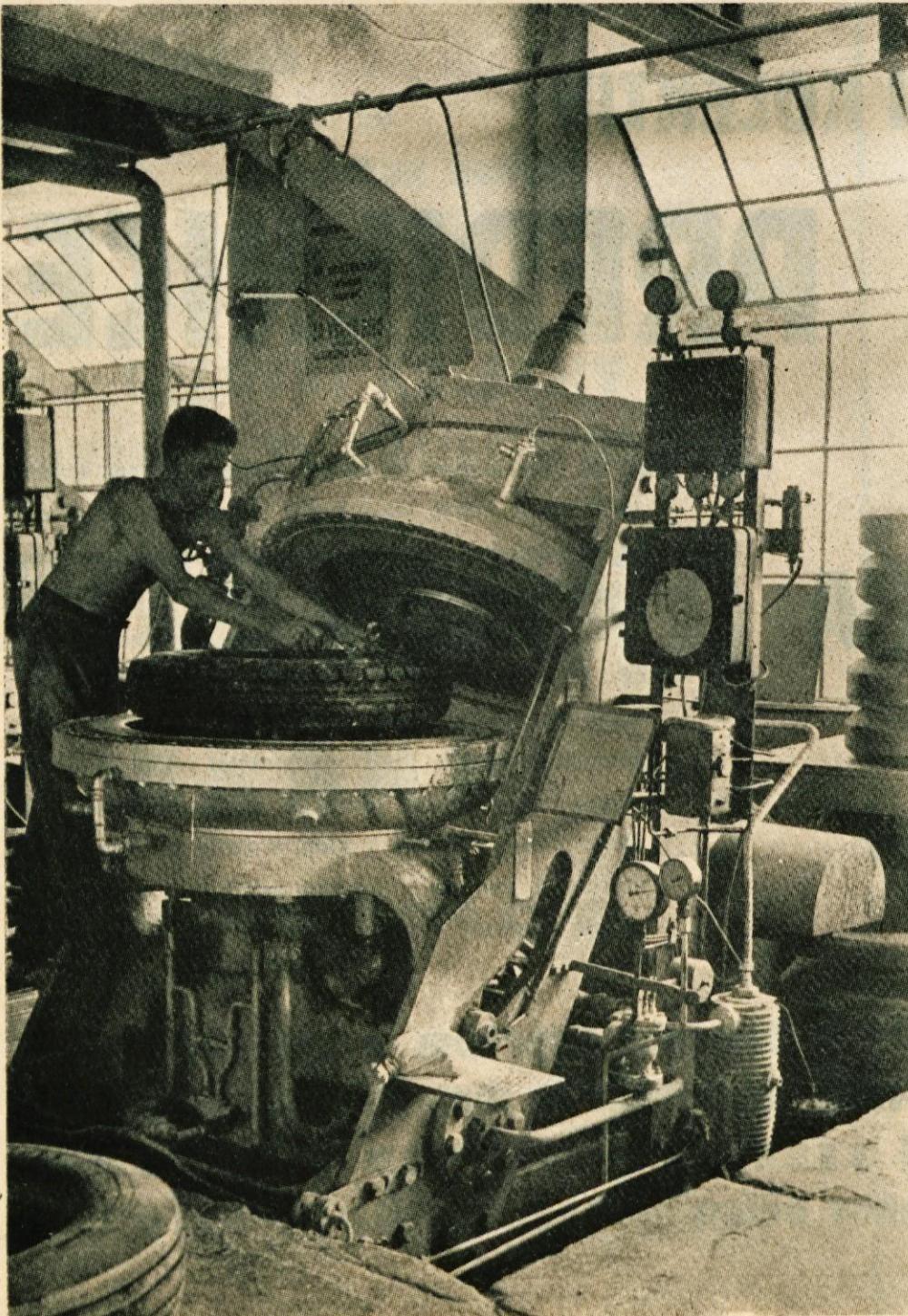
**čestita k delovnim uspehom v letu 1954 vsem
delovnim kolektivom in cenjenim odjemalcem ter
želi vsem delovnim ljudem naše domovine
uspehov polno in srečno Novo leto 1955**

P
L
A
M
E
N

KROPA

želi vsem odjemalcem in delovnim ljudem **srečno Novo leto 1955**
in mnogo delovnih uspehov!

Delovnim kolektivom in vsem odjemalcem želi veliko uspeha v letu

1955

DELOVNI KOLEKTIV
Tovarne klobukov
„ŠEŠIR“
ŠKOFJA LOKA

Obilo sreče, delovnih uspehov
in radosti v Novem letu 1955
želi vsem delovnim ljudem

Aleka
ČEVLAJARSKO PODIJETJE
DUPLJE

Delovni kolektiv

Sava
Kranj

OPOZARJA NA SVOJE ODLIČNE IZDELKE:

avtopnevmatiko, transportne trakove in gumene plošče,

S KATERIMI BOMO DO KONCA LETA ZADOSTILI VSEM VAŠIM POTREBAM TIFR CEVI, GUMENE VRVICE, OBROČE, ZAKLOPKE IN MEMBRANE, ODELJAČE, GUMENE ZAMAŠKE, VENTILNE KROGLE, INSTALACIJSKI MATERIJAL, GUMENO OPREMO ZA PERNOSFORA ŠKROPILNICE, OBROČE ZA OTROŠKE VOZIČKE, GUMENE PREDMETE ZA DOM, PISARNIŠKE POTREBSCINE, ŠPORTNE PREDMETE, SANITARNE IN KIRURŠKE PROIZVODE, GUMENE IZDELKE ZA ŽIVILA IN ŽIVILSKO INDUSTRijo, ZAŠCITNE FREDMETE ZA INDUSTRijo, POGONSKIE JERMENE, KLINASTE JERMENE, GUMIRANO BLAGO, PODPETNIKE, GUMENA LEPILA ITD...

ZLASTI PA OPOZARJAMO NA NAŠO AVTOPNEVMATIKO — Z RДЕСО PIKO, KI JE DOSEGЛА V TEM LETU RAVEN INOZEMSKIH, UVOŽENIH PNEVMATIK.

LASTNIKI AVTOMOBILOV, ŠOFERJI!

Ce želite ohraniti svoje vozilo v dobrem stanju in podaljšati življensko dobo odličnim »SAVA« avtopnevmatikam, upoštevajte sledeča navodila:

1. Pravilno montirajte gumo na pravilen obroč.
2. Ne divljajte po slabih, razkritih cestah.
3. Ne vozite nikoli prek robnikov pločnikov.
4. Zavore uporabljajte pestopcm in ne sunkovito.
5. Poženite počasi in ne dopuščajte, da bi kolesa drsela.
6. Vozite zmerno, posebno pri težkem tovoru in vročini.
7. Tovor naj bo pravilno razdeljen.
8. Glejte, da bodo zračnice pravilno polnjene.

Ce se boste ravnali po teh navodilih, Vam garantira udobno in sigurno vožnjo z Vašim vozilom naš kolektiv in

želi vsem poslovnim prijateljem in vsemu delovnemu ljudstvu naše domovine uspeha polno Novo leto v želji za čimprejšnji procvit naše socialistične domovine

